

Raport finansowy

Skonsolidowany raport kwartalny grupy Apator za trzy kwartały 2018 roku

Toruń, 15 listopad 2018 r.

Spis treści

1.	Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na EUR).....	5
2.	Informacje ogólne	6
2.1.	Organizacja grupy Apator	6
2.2.	Skład grupy Apator i jej segmenty biznesowe.....	6
2.3.	Zmiany w organizacji grupy Apator w okresie I-III kwartału 2018 roku	9
3.	Skonsolidowane sprawozdanie grupy Apator	10
3.1.	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	11
3.2.	Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) grupy Apator	13
3.3.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	15
3.4.	Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	17
3.5.	Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych.....	21
3.6.	Działalność zaniechana.....	22
3.7.	Skonsolidowane sprawozdanie wg segmentów operacyjnych	24
3.8.	geograficzne	25
4.	Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości.....	25
4.1.	Zasady rachunkowości	25

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.2.	Zasady konsolidacji	26
4.3.	Dodatkowe informacje finansowe.....	26
4.3.1.	Średnia ważona ilość akcji	26
4.3.2.	Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania skonsolidowanego	27
4.3.3.	Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania jednostkowego	27
4.3.4.	Kursy użyte do przeliczania wybranych danych finansowych.....	27
4.4.	Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów.....	28
5.	Wyniki finansowe.....	32
5.1.	Istotne dokonania grupy Apator w okresie I-III kwartału 2018 roku	32
5.2.	Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych	33
5.3.	Analiza sprzedaży	33
5.4.	Analiza wyników	36
5.5.	Analiza sytuacji finansowej.....	37
6.	Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w trzech kwartałach 2018 roku	39
7.	Wykaz istotniejszych zdarzeń, które wystąpiły po 30 września 2018 roku	41
8.	Sytuacja w branży i wskazanie czynników, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki w perspektywie co najmniej kwartału	41
9.	Czynniki ryzyka i zagrożeń	44
10.	Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje	49
10.1.	Kredyty	49
10.2.	Pożyczki	50
10.3.	Poręczenia i gwarancje	51
11.	Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej	51
12.	Transakcje z jednostkami powiązanymi.....	52
13.	Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator	53
13.1.	Kapitał zakładowy.....	53
13.2.	Skład organów zarządczych i nadzorujących podmiotu dominującego	53
13.3.	Stan posiadania i zmiany w strukturze znaczących akcjonariuszy	54
13.4.	Stan posiadania i zmiany w strukturze własności akcji osób zarządzających i nadzorujących	54
14.	Dywidenda.....	55
14.1.	Wypłata dywidendy z zysku za rok 2017	55
14.2.	Deklaracja wypłaty zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok	55
15.	Podsumowanie	56
16.	Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA.....	57
16.1.	Sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki dominującej Apator SA.....	57

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) jednostki dominującej Apator SA	59
16.3. Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki dominującej Apator SA.....	60
16.4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym jednostki dominującej Apator SA.....	62
16.5. Rachunek przepływów pieniężnych jednostki dominującej Apator SA	66
16.6. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów.....	67

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

1. Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na EUR)

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	w tys. zł/ in thousands of PLN		w tys. eur/ in thousands of EUR	
	bieżący okres/ current period	poprzedni okres/ previous period	bieżący okres/ current period	poprzedni okres/ previous period
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	III kwartały 2018/ III Qs 2018	III kwartały 2017/ III Qs 2017	III kwartały 2018/ III Qs 2018	III kwartały 2017/ III Qs 2017
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów / Sales revenues of products, goods and materials	586 713	670 950	137 937	157 626
Zysk (strata) z działalności operacyjnej / Profit (loss) from operating activity	68 319	62 049	16 062	14 577
EBITDA	99 255	90 955	23 335	21 368
Zysk (strata) brutto / Gross profit (loss)	68 822	57 516	16 180	13 512
Zysk (strata) netto wraz z działalnością zaniechaną/ Net profit (loss) incl. discontinued operation	54 319	46 546	12 770	10 935
Zysk (strata) netto przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej Grupy/ Net profit (loss) for shareholders of parent entity in Apator group	51 621	45 213	12 136	10 622
Zysk (strata) netto przypadająca udziałom niesprawnym/ Net profit (loss) for non-controlling interest	2 698	1 333	634	313
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares	29 482 285	29 507 028	29 482 285	29 507 028
Zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą [zł/ akcję]/ Net profit (loss) per ordinary share [PLN/ share]:	1,75	1,53	0,41	0,36
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej/ Cash flow from operating activity	60 089	106 009	14 068	24 601
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej/ Cash flow from investing activity	(34 760)	(42 455)	(8 138)	(9 852)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej/ Cash flow from financing activity	(38 319)	(58 478)	(8 971)	(13 571)
Przepływy pieniężne razem/ Total cash flow	(12 990)	5 076	(3 041)	1 178
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	30.09.2018	2017 rok	30.09.2018	2017 rok
Aktywa razem/ Total assets	837 730	839 482	196 125	201 271
Aktywa trwałe/ Fixed assets	456 055	460 942	106 769	110 514
Aktywa obrotowe/ Current assets	381 675	378 540	89 356	90 757
Kapitał własny z udziałami niesprawnymi/ Equity with non-controlling interest	477 678	455 498	111 832	109 209
Udziały niesprawnie/ Non-controlling interest	5 665	4 505	1 326	1 080
Kapitał akcyjny/ Share capital	3 311	3 311	775	794
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	56 157	65 529	13 147	15 711
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	303 895	318 455	71 146	76 352
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares	29 482 285	29 507 028	29 482 285	29 507 028
Wartość księgową netto na jedną akcję zwykłą [zł/ akcję]/ Net book value per ordinary share [PLN/ share]:	16,20	15,44	3,79	3,70

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

2. Informacje ogólne

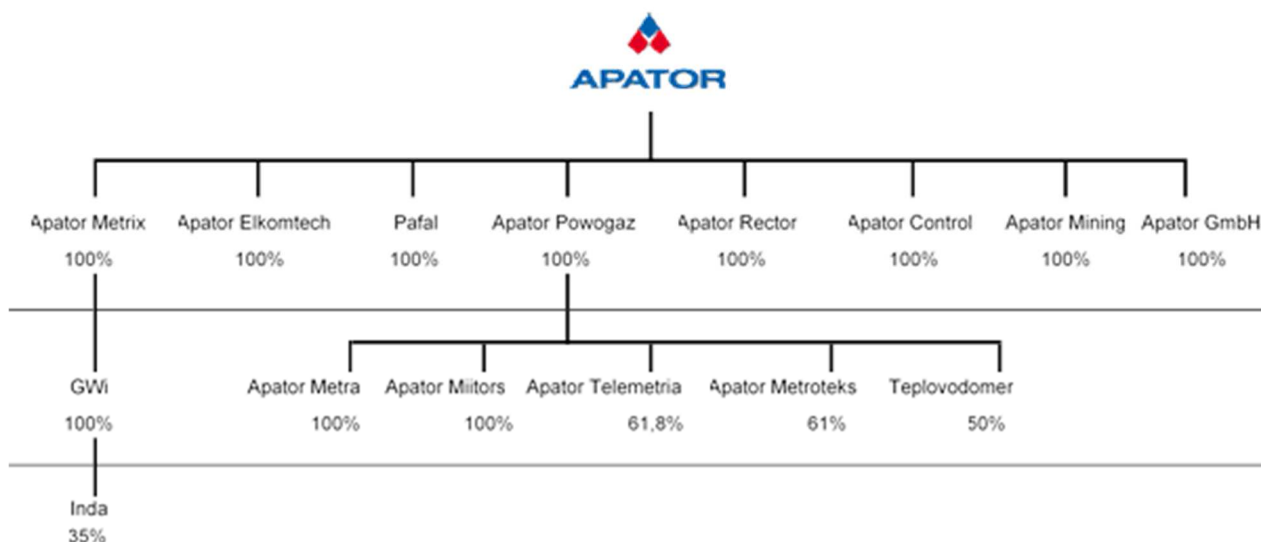
2.1. Organizacja grupy Apator

Apator SA jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej Apator. Na dzień sprawozdawczy w skład grupy wchodzi 16 podmiotów.

Spółki grupy Apator skupiają swoją działalność w obrębie przemysłu elektromaszynowego, a ich działalność koncentruje się na produkcji i sprzedaży przyrządów pomiarowych, aparatury kontrolno-pomiarowej, rozdzielczej i sterowniczej, systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych, zapewniających możliwość zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej w pełnym zakresie napięć oraz urządzeń odczytujących i transmitujących dane.

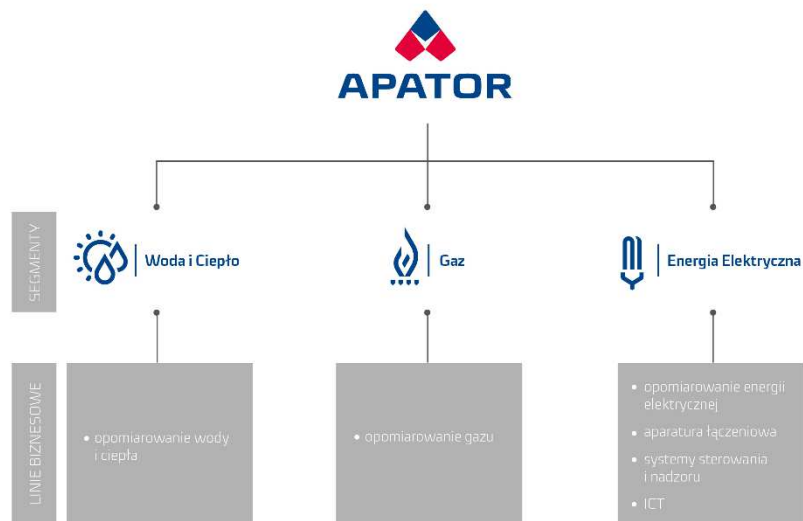
2.2. Skład grupy Apator i jej segmenty biznesowe

Struktura grupy na dzień 30 września 2018 r. przedstawiała się następująco:

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Spółki grupy Apator koncentrują swoją działalność w obrębie przemysłu elektromaszynowego, w następujących segmentach oraz liniach biznesowych:

Do grupy należą następujące jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio) objęte konsolidacją metodą pełną:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Energia Elektryczna	Opomiarowanie energii elektrycznej	FAP Pafal SA	Świdnica	100%	Spółka zależna od Apator SA
Energia Elektryczna	ICT	Apator Rector Sp. z o. o.	Zielona Góra	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Systemy sterowania i nadzoru	Apator Elkomtech SA	Łódź	100%	Spółka zależna od Apator SA
		Apator Control Sp. z o. o.*	Toruń	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Aparatura łączeniowa	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Energia Elektryczna/ Gaz	Opomiarowanie energii elektrycznej i gazu	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Woda i ciepło	Opomiarowanie wody i ciepła	Apator Powogaz SA	Poznań	100%	Spółka zależna od Apator SA
		Apator Metra s. r. o.	Sumperk (Czechy)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
					Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
		Apator Miitors ApS	Aarhus (Dania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		TOV Apator Metroteks	Kijów (Ukraina)	61%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		Apator Telemetry Sp. z o. o.	Słupsk	61,8%**	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
Gaz	Opomiarowanie gazu	Apator Metrix SA	Tczew	100%	Spółka zależna od Apator SA
		GWi Ltd.	Coventry (Wielka Brytania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Metrix SA Udział pośredni przez Apator Metrix SA
Działalność zaniechana	Linia górnicza	Apator Mining Sp. z o. o.**	Katowice	100%	Spółka zależna od Apator SA

*) W związku z toczącym się procesem mającym na celu przejęcie spółki Apator Control Sp. z o. o. przez Apator Elkomtech S.A., w ramach nowej Strategii grupy Apator na lata 2019-2023 w segmencie Energia Elektryczna zrezygnowano z wyodrębnienia linii Aparatury sterowniczej, do której do tej pory zaliczano Apator Control. Do momentu ostatecznego połączenia działalność obu łączących się spółek, a po zakończeniu procesu działalność Apator Elkomtech S.A. (spółki przejmującej) będzie kwalifikowana do linii Systemów sterowania i nadzoru.

***) Zmiana udziałów w kapitale Apator Telemetry Sp. z o. o. oraz zmiany w Apator Mining Sp. z o. o. opisane zostały w pkt 2.3 poniżej.

oraz następujące jednostki współkontrolowane wyceniane z zastosowaniem metody praw własności:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Woda i ciepło	Opomiarowanie wody i ciepła	ZAO Teplovodomer	Mytishi (Rosja)	50%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
Gaz	Opomiarowanie gazu	INDA d.o.o.	Lublana (Słowenia)	35%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Metrix S.A. Udział pośredni poprzez GWI

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

2.3. Zmiany w organizacji grupy Apator w okresie I-III kwartału 2018 roku

Począwszy od 1 stycznia 2018 r. nastąpiła zmiana klasyfikacji działalności spółek grupy Apator w ramach nowych segmentów determinowanych typem klienta:

- Energia Elektryczna* obejmujący: opomiarowanie energii elektrycznej, aparaturę łączeniową, ICT oraz systemy sterowania i nadzoru,
- Woda i Ciepło,
- Gaz.

Kontynuowane były również działania (zapoczątkowane w I półroczu 2017 r.) mające na celu stopniowe wygaszanie działalności produkcyjnej Apator Mining Sp. z o.o. poprzez sprzedaż jej majątku produkcyjnego i zmianę profilu działalności. Docelowo, na przestrzeni 2019/2020 roku Apator Mining Sp. z o.o. zaprzestanie prowadzenia działalności usługowej oraz najmu urządzeń i obrotu towarami. Apator Mining Sp. z o.o. pozostanie spółką prawa handlowego zarządzającą pakietem 3,6 mln akcji Apator SA.

Zgodnie z ogłoszonym w I kwartale br. zamiarem, obecnie trwa proces łączenia dwóch spółek zależnych działających w segmencie Energia Elektryczna, tj. Apator Control Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu oraz Apator Elkomtech SA z siedzibą w Łodzi. Spółką przejmującą będzie Apator Elkomtech, a celem połączenia jest wzrost efektywności zarządzania oraz osiągnięcie efektów synergii w obszarze operacyjnym poprzez optymalne wykorzystanie zasobów obu spółek. W trzecim kwartale br. opracowany został Plan Połączenia obu spółek, który udostępniony został na ich stronach internetowych. Plan połączenia zgłoszony został do sądów rejestrowych właściwych dla łączących się spółek zgodnie z art. 500 § 1 KSH.

W dniu 20 września 2018 r. Apator Powogaz SA podpisał umowy odkupu łącznie 254 udziałów w Apator Telemetry Sp. z o. o. od dwóch udziałowców mniejszościowych spółki. W wyniku transakcji dotychczasowy udział Apator Powogaz SA w Apator Telemetry Sp. z o. o. zwiększył się z 51,5% do 61,8%.

Nie nastąpiły natomiast zmiany w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej emitenta, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności. Nie zmieniła się również wysokość zaangażowania kapitałowego w poszczególnych spółkach.

**) Wcześniejsza nazwa segmentu smart grid została zmieniona zgodnie z nazewnictwem nowej Strategii grupy Apator na lata 2019-2023. W segmencie zrezygnowano równocześnie z wyodrębniania linii Aparatury sterowniczej, co wyjaśniono powyżej.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3. Skonsolidowane sprawozdanie grupy Apator

Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe za trzeci kwartał 2018 roku zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR / MSSF) i związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (tekst jednolity: Dz. U. 2014, poz. 133).

Śródroczne sprawozdania finansowe (skonsolidowane i jednostkowe podmiotu dominującego) za pierwszy kwartał zakończony 30 września 2018 roku zostały sporządzone zgodnie z MSR 34 (Śródroczna sprawozdawczość finansowa). Śródroczne sprawozdania finansowe nie obejmują wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe/ Fixed assets	456 055	460 942
Wartości niematerialne/ Intangible assets	96 250	92 370
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of subordinated entities	120 146	119 642
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	190 227	194 807
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	1 362	1 354
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych konsolidowane metodą praw własności/ Investments in associated entities consolidated by equity method	2 249	2 517
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	36	263
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	36	263
Należności długoterminowe/ Long -term receivables	8 601	7 663
- od pozostałych jednostek/ from other entities	8 601	7 663
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Long-term prepayments	45	38
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	37 139	42 288
Aktywa obrotowe/ Current assets	381 675	378 540
Zapasy/ Inventories	184 546	126 418
Należności handlowe/ Trade receivables	146 643	172 494
- od jednostek powiązanych/ from related entities	2 096	829
- od pozostałych jednostek/ from other entities	144 547	171 665
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Receivables due to corporate income tax	622	1 621
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	7 875	10 334
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	3 269	13 202
- od pozostałych jednostek/ from other entities	3 269	13 202
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	4 555	8 520
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	4 555	8 520
Udzielone pożyczki krótkoterminowe/ Short-term borrowings granted	40	-
- pozostałym jednostkom/ to other entities	40	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	28 612	41 602
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	5 020	3 580
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sale	493	769
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	837 730	839 482

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe/ Fixed assets	456 055	460 942
Kapitał własny/ Equity	477 678	455 498
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	472 013	450 993
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	457 771	426 825
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of revaluations of defined benefit plans	273	273
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	(3 787)	(3 661)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	14 445	24 245
- <i>niepodzielony wynik z lat ubiegłych/ undistributed result from previous years</i>	(37 176)	(7 997)
- <i>wynik bieżącego okresu/ result of current period</i>	51 621	42 569
- <i>odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)</i>	-	(10 327)
Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	5 665	4 505
Zobowiązania/ Liabilities	360 052	383 984
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	56 157	65 529
Długoterminowe kredyty i pożyczki/ Long-term loans and borrowings	26 601	32 310
- <i>od pozostałych jednostek/ from other entities</i>	26 601	32 310
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	16 704	9 616
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	16 704	9 616
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred income tax liabilities	4 902	8 499
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	6 736	6 736
Pozostałe rezerwy długoterminowe/ Other long-term provisions	1 214	8 368
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	303 895	318 455
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	138 881	135 653
- <i>od pozostałych jednostek/ from other entities</i>	138 881	135 653
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	88 409	88 958
- <i>wobec jednostek powiązanych/ towards related entities</i>	655	619
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	87 754	88 339
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Corporate income tax liabilities	2 366	4 279
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	15 506	16 217
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	34 903	39 972
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	34 903	39 972
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	15 840	18 287
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	7 990	15 089
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	837 730	839 482

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) grupy Apator

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Należności warunkowe/ Contingent receivables	644	444
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	644	444
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	75 946	94 817
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	59 962	80 475
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanym/ due to guarantees and warranties granted to related entities	59 962	80 475
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	15 984	14 342
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guarantees and warranties granted	15 984	14 342
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	275 320	266 049
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	6 607	7 252
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	130 570	134 541
Zabezpieczenie na majątku/ Pledge on assets	124 000	120 849
Weksle in blanco/ Blank bills of exchange	14 026	3 290
Inne- hipoteka przymusowa/ Other - compulsory mortgage	117	117
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	351 910	361 310

Grupa Apator posiada ustanowione następujące zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

- Wynikające z Umowy wieloproduktowej zawartej między spółkami Grupy a ING Bank Śląski S.A.:
 - ✓ Hipoteka umowna łączna do kwoty 26,0 mln zł ustanowiona na nieruchomościach FAP Pafal S.A. w Świdnicy i Apator Mining Sp. z o.o. w Pszowie (uwzględniona w powyższej tabeli),
 - ✓ Zastaw rejestrowy na zapasach będących własnością Apator S.A., Apator Telemetry Sp. z o.o., Apator Powogaz S.A., FAP Pafal S.A., Apator Metrix S.A., Apator Elkomtech S.A., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Control Sp. z o.o., o wartości księgowej nie mniejszej niż 75,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli) wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej,
 - ✓ Zastaw na maszynach i urządzeniach oraz środkach transportu będących własnością Apator S.A., Apator Powogaz S.A., FAP Pafal S.A., Apator Metrix S.A., Apator Elkomtech S.A., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Control Sp. z o.o., wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej (uwzględniony w powyższej tabeli). Wartość umowna zastawu na 30 września 2018 r. wyniosła 32,7 mln zł,
 - ✓ Zastaw rejestrowy na rachunkach bieżących i przyszłych prowadzonych przez bank dla spółek Grupy,
 - ✓ Weksle „in blanco” wraz z deklaracjami wekslowymi złożone przez 8 spółek kredytobiorców (odpowiedzialność solidarna spółek Grupy),
 - ✓ Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- Kredyt na zakup akcji Apator Elkomtech S.A.:
 - ✓ zastaw rejestrowy na 14.005 akcjach Apator Elkomtech S.A., do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 98,4 mln zł,
 - ✓ hipoteka do kwoty 40 mln zł na nieruchomościach Apator S.A. położonych w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Ostaszewie wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia (uwzględniona w powyższej tabeli),
 - ✓ zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o.,
 - ✓ zastaw rejestrowy na rzeczowych aktywach trwałych Apator S.A. do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 15,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli) wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia.

W dniu 28 września 2018 r. dokonano całkowitej spłaty powyższego kredytu, w związku z czym 25 października 2018 r. złożono stosowne wnioski o zwolnienie powyższych zabezpieczeń, tj. o wykreślenie hipoteki i zastawów rejestrowych.

- Pozostałe:
 - ✓ Zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowej Apator S.A. 5 szt. weksli in blanco,
 - ✓ Cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Powogaz S.A. położonej w Poznaniu,
 - ✓ Cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Metra położonej w Czechach,
 - ✓ Hipoteka z tytułu zabezpieczenia kredytu inwestycyjnego (z limitem 24.000 tys. zł) zaciągniętego w ING Bank Śląski, ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Poznaniu,
 - ✓ Hipoteka przymusowa w kwocie 117 tys. zł, ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A. położonej w Pniewach, stanowiącą zabezpieczenie zobowiązania wobec Starosty Szamotulskiego z tytułu przekształcenia użytkownika wieczystego w prawo własności,
 - ✓ Hipoteka w kwocie 50 mln CZK, ustanowiona na nieruchomości jednostki zależnej Apator Metra w Czechach, w związku z zawartą umową kredytową,
 - ✓ Hipoteka w wysokości 23.250 tys. zł, ustanowiona na nieruchomościach Apator Metrix S.A., jako zabezpieczenie spłaty zobowiązań wynikających z zawartych z bankiem Millenium umów kredytowych.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	202 177	219 578	586 713	670 950
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	191 586	211 604	562 349	642 394
- jednostkom powiązanych/ to related entities	5 127	6 375	13 842	15 639
- pozostałym jednostkom/ to other entities	186 459	205 229	548 507	626 755
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	10 591	7 974	24 364	28 556
- jednostkom powiązanych/ to related entities	15	36	77	36
- pozostałym jednostkom/ to other entities	10 576	7 938	24 287	28 520
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	(139 161)	(159 812)	(400 359)	(484 935)
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(132 170)	(154 009)	(384 373)	(464 022)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(3 538)	(3 957)	(9 293)	(9 468)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(128 632)	(150 052)	(375 080)	(454 554)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(6 991)	(5 803)	(15 986)	(20 913)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(21)	15 071	(83)	(39)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(6 970)	(20 874)	(15 903)	(20 874)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży/ Gross profit (loss) on sales	63 016	59 766	186 354	186 015
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(10 160)	(9 861)	(28 797)	(32 040)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(28 906)	(27 014)	(87 806)	(89 326)
Zysk (strata) ze sprzedaży/ Profit (loss) on sales	23 950	22 891	69 751	64 649
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym/ Other operating revenues (costs), including:	(789)	(1 772)	(2 365)	(3 273)
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	55	722	668	1 116
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku trwałego/ Result on revaluation of non financial fixed assets	13	-	(97)	-
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(285)	(439)	(2 244)	(2 035)
Wynik na rezerwach na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe/ Result on provisions for retirement bonuses and jubilee awards	-	(293)	-	(293)
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	(572)	(1 762)	(692)	(2 061)
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności/ Share in profits of entities consolidated by equity method	480	505	933	673
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	23 641	21 624	68 319	62 049

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	(910)	(765)	503	(4 533)
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	-	-	40	-
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(863)	(1 026)	(2 732)	(3 206)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	70	(109)	(122)	(130)
Wynik z tytułu weksli/ Result on bills of exchange	-	(1)	1	-
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	(1 977)	535	(378)	(2 811)
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	1 890	689	3 764	2 825
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	(21)	(540)	211	(483)
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(9)	(313)	(281)	(728)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem/ Profit (loss) before tax	22 731	20 859	68 822	57 516
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(3 784)	(3 064)	(13 296)	(12 598)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	(1 701)	(931)	(2 256)	354
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej / Net profit (loss) on continued operation	17 246	16 864	53 270	45 272
Działalność zaniechana/ Discontinued operation				
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej/ Profit (loss) on discontinued operation	386	322	1 049	1 274
Działalność kontynuowana i zaniechana/ Continued and discontinued operation				
Zysk (strata) netto/ Net profit (loss)	17 632	17 186	54 319	46 546
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	1 592	(350)	(103)	648
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych/ Exchange differences of foreign entities	(1 435)	2 175	1 725	(1 977)
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	3 027	(2 525)	(1 828)	2 625
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	19 224	16 836	54 216	47 194
Zysk (strata) netto, z tego przypadający/ Net profit (loss), including	17 632	17 186	54 319	46 546
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	17 031	16 832	51 621	45 213
udziałom niesprawnym/ non-controlling interest	601	354	2 698	1 333
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające/ Comprehensive income in total, including	19 224	16 836	54 216	47 194
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	18 642	16 485	51 495	45 866
udziałom niesprawnym/ non-controlling interest	582	351	2 721	1 328
WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	23 641	21 624	68 319	62 049
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	10 560	9 871	30 936	28 906
EBITDA	34 201	31 495	99 255	90 955

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Saldo na dzień 01.01.2018/ Balance as at 01.01.2018	3 311	426 825	273	(3 661)	24 245	450 993	4 505	455 498
Korekty bilansu otwarcia/ Adjustments to the opening balance	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany zasad rachunkowości/ Adjustments to the rules of accounting	-	-	-	-	387	387	-	387
Saldo po zmianach/ Balance after changes made	3 311	426 825	273	(3 661)	24 632	451 380	4 505	455 885
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Changes in equity since 01.01.2018 till 30.09.2018								
Całkowite dochody/ Comprehensive income:								
Zysk netto za okres od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Net profit since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	-	-	-	51 621	51 621	2 698	54 319
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	34 035	-	-	(34 035)	-	-	-
Przeniesienie z kapitału rezerwowego/ Transfer from reserved capital	-	(30 000)	-	-	-	(30 000)	-	(30 000)
Utworzenie kapitału rezerwowego/ Establishment of reserved capital	-	30 000	-	-	-	30 000	-	30 000
Zakup dodatkowych udziałów jednostki zależnej/ Purchase of additional shares of subsidiary	-	-	-	-	(2 611)	(2 611)	(1 368)	(3 979)
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(1 828)	-	(1 828)	-	(1 828)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-		1 702	-	1 702	23	1 725
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Comprehensive income recognized since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	34 035	-	(126)	14 975	48 884	1 353	50 237
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity								
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(35 489)	(35 489)	(193)	(35 682)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	10 327	10 327	-	10 327
Zakup akcji własnych/ Purchase of own shares	-	(3 089)	-	-	-	(3 089)	-	(3 089)
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Total transactions with shareholders since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	(3 089)	-	-	(25 162)	(28 251)	(193)	(28 444)
Saldo na dzień 30.09.2018/ Balance as at 30.09.2018	3 311	457 771	273	(3 787)	14 445	472 013	5 665	477 678

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓLEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	3 311	357 720	9	(4 971)	86 568	442 637	5 680	448 317
Korekty bilansu otwarcia/ Adjustments to the opening balance	-	-	-	-	(3 238)	(3 238)	(1 799)	(5 037)
Zmiany zasad rachunkowości/ Adjustments to the rules of accounting	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	3 311	357 720	9	(4 971)	83 330	439 399	3 881	443 280
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Changes in equity since 01.01.2017 till 30.09.2017								
Całkowite dochody/ Comprehensive income:								
Zysk netto za okres od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Net profit since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	-	-	-	45 213	45 213	1 333	46 546
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	70 716	-	-	(70 716)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego/ Reimbursement of loss from supplementary capital	-	(1 611)	-	-	1 611	-	-	-
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	2 625	-	2 625	-	2 625
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-	-	(1 972)	-	(1 972)	(5)	(1 977)
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Comprehensive income recognized since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	69 105	-	653	(23 892)	45 866	1 328	47 194
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity								
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(32 549)	(32 549)	(686)	(33 235)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	10 327	10 327	-	10 327

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Total transactions with shareholders since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	-	-	-	(22 222)	(22 222)	(686)	(22 908)
Saldo na dzień 30.09.2017/ Balance as at 30.09.2017	3 311	426 825	9	(4 318)	37 216	463 043	4 523	467 566

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.5. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow on operating activity		
Zysk przed opodatkowaniem / Profit before tax	70 096	59 131
Korekty/ Adjustments	33 840	30 567
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	8 525	7 645
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	22 411	21 261
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty rzeczowych aktywów trwałych/ Write downs due to depreciation of property, plant and equipment	96	-
(Zysk) strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ (Profit) loss on sales of tangible fixed assets and intangibles	(736)	(943)
(Zysk) strata na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ (Profit) loss on sales of financial assets available for sales	(22)	(101)
(Zyski) straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ (Profits) losses from the change of fair value of derivatives	(537)	(788)
Koszty odsetek/ Cost of interest	2 998	3 561
Udziały w (zyskach) stratach jednostek stowarzyszonych/ Share in (profits) losses of associated entities	(933)	(673)
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(35)	(122)
Inne korekty/ Other adjustments	2 073	727
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	103 936	89 698
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(57 905)	1 933
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	35 777	16 898
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	11 373	10 214
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	(16 700)	(278)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(1 447)	(1 309)
Inne korekty/ Other adjustments	173	(96)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	75 207	117 060
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(15 118)	(11 051)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash on operating activity	60 089	106 009
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow on investing activity		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(11 931)	(13 549)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(18 357)	(25 258)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	4 160	1 198
Wydatki na nabycie nieruchomości inwestycyjnych/ Outflows for the purchase of investment properties	(32)	-
Wydatki na nabycie aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu/ Outflows for the purchase of financial assets held for trading	-	(10)
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu/ Inflows from sales of financial assets held for trading	281	255
Inwestycje w jednostki zależne/ Investments in subsidiaries	(8 353)	(5 209)
Pożyczki udzielone/ Borrowings granted	(40)	-

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Otrzymane odsetki/ Interest received	71	176
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	1 021	1 371
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(1 580)	(1 429)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash on investing activity	(34 760)	(42 455)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow on financing activity		
Nabycie akcji własnych/ Purchase of own shares	(3 089)	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	26 452	18 884
Spląty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(29 259)	(47 559)
Odsetki/ Interest	(2 875)	(3 404)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(25 277)	(22 715)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(3 974)	(3 419)
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(297)	(265)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash on financing activity	(38 319)	(58 478)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	(12 990)	5 076
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	41 602	22 009
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	28 612	27 085

3.6. Działalność zaniechana

W poniższych tabelach zaprezentowano wynik na działalności zaniechanej oraz przepływy pieniężne z nią związane. Szczegóły odnośnie działalności zaniechanej zawarto w raporcie skonsolidowanym za 2017 rok.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	8 241	10 874
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	5 726	4 308
Koszt sprzedanych produktów i usług (-)	(7 271)	(8 387)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów (-)	(5 254)	(3 920)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	1 442	2 875
Koszty sprzedaży (-)	(168)	(537)
Koszty ogólnego zarządu (-)	-	(723)
Zysk (strata) ze sprzedaży	1 274	1 615
Podatek dochodowy bieżący (-)	(225)	(341)
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej, z tego przypadający:	1 049	1 274
akcjonariuszom podmiotu dominującego	1 049	1 274

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk przed opodatkowaniem	1 274	1 615
Korekty:	2	(1)
Inne korekty	2	(1)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym	1 276	1 614
Zmiana stanu zapasów	1 805	1 109
Zmiana stanu należności	11 710	6 080
Zmiana stanu zobowiązań	(2 138)	(1 270)
Inne korekty	175	300
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	12 828	7 833
Zapłacony podatek dochodowy	(233)	(116)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 595	7 717
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 490	1 197
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej	1 490	1 197

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.7. Skonsolidowane sprawozdanie wg segmentów operacyjnych

Działalność grupy Apator skupiona jest w trzech podstawowych segmentach:

- ✓ Energia Elektryczna
- ✓ Gaz
- ✓ Woda i Ciepło

Działalność prowadzona poza tymi segmentami została zaprezentowana jako pozostała.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Energia Elektryczna	Gaz	Woda i Ciepło	Pozycje nieprzypisane	Razem
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2018 do 30.09.2018					
Przychody ze sprzedaży	270 615	134 927	181 171	-	586 713
Koszt własny sprzedaży	189 787	102 925	107 647	-	400 359
Zysk brutto ze sprzedaży	80 828	32 002	73 524	-	186 354
Koszty sprzedaży	12 333	4 339	11 945	180	28 797
Koszty ogólnego zarządu	42 515	16 812	25 942	2 537	87 806
Zysk ze sprzedaży	25 980	10 851	35 637	(2 717)	69 751
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(2 804)	151	(558)	846	(2 365)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	-	13	921	(1)	933
Zysk z działalności operacyjnej	23 176	11 015	36 000	(1 872)	68 319
Amortyzacja	15 741	9 189	5 805	201	30 936
EBITDA	38 917	20 204	41 805	(1 671)	99 255
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2017 do 30.09.2017					
Przychody ze sprzedaży	260 279	210 161	200 510	-	670 950
Koszt własny sprzedaży	191 325	168 446	125 164	-	484 935
Zysk brutto ze sprzedaży	68 954	41 715	75 346	-	186 015
Koszty sprzedaży	13 388	5 425	13 047	180	32 040
Koszty ogólnego zarządu	43 044	18 026	23 145	5 111	89 326
Zysk ze sprzedaży	12 522	18 264	39 154	(5 291)	64 649
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(1 499)	(2 255)	(568)	1 049	(3 273)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	-	21	652	-	673
Zysk z działalności operacyjnej	11 023	16 030	39 238	(4 242)	62 049
Amortyzacja	15 864	7 954	4 508	580	28 906
EBITDA	26 887	23 984	43 746	(3 662)	90 955

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.8. Informacje geograficzne

Grupa Apator wyodrębniła trzy następujące obszary działalności:

- ✓ Kraj – obejmujący sprzedaż na terenie kraju
- ✓ Unia – sprzedaż zrealizowana w krajach Unii Europejskiej
- ✓ Eksport – sprzedaż zrealizowana w pozostałych krajach

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kraj/ Home	Eksport/ Export	Unia/ EU	Razem/ Total
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2018 till 30.09.2018				
Przychody ogółem/ Total revenues	312 342	77 899	196 472	586 713
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	312 342	63 980	196 472	572 794
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	13 919	-	13 919
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2017 till 30.09.2017				
Przychody ogółem/ Total revenues	281 864	100 690	288 396	670 950
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	281 864	85 015	288 396	655 275
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	15 675	-	15 675

4. Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości

4.1. Zasady rachunkowości

Począwszy od 2005 roku, zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez nowelizację Ustawy o rachunkowości, skonsolidowane sprawozdania finansowe grupy Apator są sporządzane według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Jednocześnie skorzystano z możliwości, jakie dała Ustawa o rachunkowości i walne zgromadzenia Spółki Apator S.A. oraz spółek wchodzących w skład grupy Apator podjęły uchwały, iż sprawozdania jednostek wchodzących w skład Grupy będą sporządzane według MSSF/MSR (zarówno jednostkowe jak i skonsolidowane).

Sprawozdania finansowe (jednostkowe i skonsolidowane) na dzień 30 września 2018 zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR) oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, w polskich złotych, w związku z faktem, iż złoty polski jest podstawową walutą, w której denominowane są operacje gospodarcze grupy Apator.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych wchodzących w skład grupy kapitałowej zostały przeliczone na walutę sprawozdawczą w oparciu o zasady wynikające z Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 21.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzania sprawozdań nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone zgodnie z konwencją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjne) i instrumentów finansowych (instrumenty pochodne), które wyceniane są według wartości godziwej. Szczegółowe zasady rachunkowości stosowane przez grupę Apator zostały zaprezentowane w skonsolidowanym raporcie RS 2017.

4.2. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej obejmuje dane jednostki dominującej Apator S.A. oraz jej spółek zależnych.

Jednostki powiązane stosują jednolite zasady rachunkowości obowiązujące w jednostce dominującej oraz jednolitą formę i zakres sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych, będących podstawą konsolidacji w grupie kapitałowej. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej sporządzane jest na dzień sprawozdawczy oraz za okres obrotowy, określony dla sprawozdania jednostkowego jednostki dominującej.

Na dzień nabycia aktywa i pasywa jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia powyżej wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki ujmowana jest jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały niesprawujące kontroli są wykazywane w odpowiedniej proporcji wartości godziwej aktywów i kapitałów. Wyniki finansowe jednostek nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu odpowiednio od momentu ich nabycia lub do dnia sprzedaży.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania zastosowano metodę konsolidacji, polegającą na sumowaniu poszczególnych pozycji sprawozdań, dokonaniu wyłączeń oraz innych korekt. Wyłączeniu podlegają:

- ✓ wyrażona w cenie nabycia wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą jednostek zależnych;
- ✓ wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją;
- ✓ przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją;
- ✓ zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów podlegających konsolidacji;
- ✓ dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki objęte konsolidacją innym jednostkom objętym konsolidacją.

4.3. Dodatkowe informacje finansowe

4.3.1. Średnia ważona ilość akcji

Wartość księgowa na jedną akcję została obliczona poprzez podzielenie kapitałów własnych przez średnią ważoną ilość akcji, natomiast zysk na jedną akcję został obliczony poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej przez średnią ważoną ilość akcji.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.3.2. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania skonsolidowanego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 30 września 2018 roku wynosi 29.482.285 (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 29.507.028) i uwzględnia akcje będące w posiadaniu jednostki zależnej.

4.3.3. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania jednostkowego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 30 września 2018 roku wynosi 33.082.285 (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 33.107.028).

4.3.4. Kursy użyte do przeliczania wybranych danych finansowych

Pozycje aktywów i pasywów oraz pozycje rachunku przepływów pieniężnych – według średniego kursu obowiązującego na dzień sporządzania sprawozdania.

Pozycje rachunku zysków i strat – według kursu średniego EURO stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień miesiąca.

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	III kwartały 2018/ III QS 2018	2017 rok	III kwartały 2017/ III Qs 2017
	Eur / PLN	Eur / PLN	Eur / PLN
Sprawozdanie z całkowitych dochodów/ Comprehensive income statement	4,2535	X	4,2566
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych/ Cash flow statement	4,2714	X	4,3091
Sprawozdanie z sytuacji finansowej/ Financial statement of financial position	4,2714	4,1709	X

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.4. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / Deferred income tax assets and Income tax provision

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana z tytułu MSSF15/ Change due to MSSF 15	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odroczony podatek dochodowy w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Deferred income tax since 01.01.2018 till 30.09.2018						
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	53 489	164	(2 527)	(2 679)	(465)	47 982
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	2 296	-	1	(17)	-	2 280
Rezerwa na premie/ Provisions for bonuses	1 155	-	-	(125)	-	1 030
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	143	-	-	(70)	-	73
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	3 787	-	-	(2 539)	-	1 248
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	916	-	-	(4)	-	912
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance premiums unpaid	1 686	-	-	(421)	-	1 265
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne/ Write downs of property, plant and equipment and intangibles	530	-	-	18	-	548
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	1 435	-	2	396	-	1 833
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	429	-	-	100	-	529
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	464	-	-	(17)	(465)	(18)
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	1	-	-	(1)	-	-
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1	-	-	-	-	1
Strata podatkowa/ Tax loss	17 607	-	(2 531)	1 866	-	16 942
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 497	-	-	(1 999)	-	15 498

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana z tytułu MSSF15/ Change due to MSSF 15	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	548	-	-	141	-	689
Transakcje wewnętrzne/ Internal transactions	2 462	-	-	40	-	2 502
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	168	-	-	38	-	206
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	415	164	-	-	-	579
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	1 949	-	1	(85)	-	1 865
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	19 700	-	(2 638)	(423)	(894)	15 745
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	1 622	-	-	97	-	1 719
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	-	-	-	85	(894)	(809)
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1 551	-	-	(1)	-	1 550
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	13 243	-	(2 741)	-	-	10 502
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	103	(734)	-	(393)
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	1 069	-	-	-	-	1 069
Odszkodowania otrzymane/ Liquidated damages received	-	-	-	166	-	166
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	1 941	-	-	41	-	1 982
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	36	-	-	(77)	-	(41)
Razem/ Total	X	x	111	(2 256)	429	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	42 288	164	X	X	X	37 139
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred income tax liabilities	8 499	-	X	X	X	4 902

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Efektywna stopa podatkowa (działalność kontynuowana i zaniechana)/ Effective tax rate (continued and discontinued operation)

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Zysk brutto / Profit (loss) before tax	70 096	59 131
Podatek dochodowy obliczony według obowiązujących stawek podatkowych/ Income tax calculated according to binding tax rates	13 594	11 346
Korekty/ Adjustments	2 183	1 239
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	1 651	(287)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	111	1 422
Podatek od transakcji wewnątrzgrupowych (różnice trwałe)/ Tax on internal transactions in the group (permanent differences)	159	130
Podatek od pozycji nieujętych w wyniku finansowym okresie/ Tax on items not included in financial result of the period	7	(111)
Korekta strat podatkowych z lat ubiegłych/ Adjustment to tax loss from past years	-	(6)
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	255	91
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	15 777	12 585
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	22,51%	21,28%

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency presented	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of subordinated entities	335	-	-	335
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	2 786	96	-	2 882
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	436	-	-	436
Zapasy/ Inventories	7 325	2 259	19	9 603
Należności/ Receivables	5 328	(34)	336	5 630
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sales	1 966	-	-	1 966
Razem/ Total	18 176	2 321	355	20 852

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	ŚWIADCZENIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW/ BENEFITS FOR EMPLOYEES			POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS			RAZEM/ TOTAL
WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuarusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARANCJE/ Warranties	REZERWY Z TYTUŁU UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE / Provisions in respect of uncompleted implementation services contracts	INNE/ Others	
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period	8 229	11 240	5 554	10 486	10 971	2 000	48 480
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period	-	9 143	242	878	135	1 125	11 523
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period	(93)	(10 767)	(979)	(4 839)	(10 520)	(1 046)	(28 244)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences arising on the conversion of the financial statements to presentation currency	-	4	3	14	-	-	21
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:	8 136	9 620	4 820	6 539	586	2 079	31 780
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions	6 736	-	-	1 214	-	-	7 950
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions	1 400	9 620	4 820	5 325	586	2 079	23 830

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

5. Wyniki finansowe

5.1. Istotne dokonania grupy Apator w okresie I-III kwartału 2018 roku

W trzecim kwartale 2018 r. grupa Apator konsekwentnie realizowała działania (związane m.in. z optymalizacją kosztów i zmianami organizacyjnymi), dzięki którym już po pierwszej połowie roku udało się poprawić efektywność (r/r) na wszystkich poziomach. W rezultacie po 9 miesiącach 2018 r., przy niższych niż w 2017 r. obrotach, wszystkie wyniki (począwszy od zysku brutto ze sprzedaży aż po zysk netto) ukształtowały się powyżej poziomów ubiegłorocznych i to zarówno w wartościach bezwzględnych (masy zysków), jak i wskaźników efektywności (poziomu marż: wzrost r/r marży EBITDA o 3,4 p.p., marży zysku netto o 2,3 p.p.).

Obroty trzeciego kwartału 2018 r. wyniosły 202,2 mln zł, poziom EBITDA przekroczył 34,2 mln zł, a zysk netto 17,2 mln zł. W ujęciu narastającym, od początku 2018 r., wypracowano EBITDA na poziomie 99,3 mln zł, a zysk netto w wysokości 53,3 mln zł (wyższe o 8,3 mln zł dla EBITDA i o 8,0 mln zł dla zysku netto niż w roku ubiegłym), co daje mocne podstawy do wykonania skonsolidowanej prognozy rocznej. W trzecim kwartale grupa przystąpiła do realizacji dostaw w ramach kontraktów, z jakimi wchodziła w drugą połowę roku*, budując równocześnie portfel zamówień na kolejne okresy (m.in. do momentu publikacji niniejszego raportu Apator SA otrzymał informację o zamiarze skorzystania z prawa opcji przez wszystkie siedem oddziałów PGE Dystrybucja SA, z którymi podpisano umowy w kwietniu br. Oznacza to, że łączna wartość zamówień PGE w 2019 r. osiągnie 32,5 mln zł).

Okres I-III kwartału 2018 r. to również czas intensywnych prac rozwojowych w grupie. Główne obszary badań w zakresie R&D obejmowały:

- rozwój rodziny wodomierzy utradźwiękowych ULTRIMIS,
- rozwój portfolio ofertowego w zakresie aparatury łączeniowej, w szczególności: nową wersję koncentratora RSU, nowy rozłącznik ARS 00/60 mm pro oraz nowy rozłącznik bezpiecznikowy dla przemysłu mSDF80, a także nową wersję ogranicznika przepięć o wyższych parametrach (smartASA),
- opracowanie nowej serii produktów microBEL do monitoringu i automatyzacji rozdzielni nn/SN, rozwój systemu FDID do wykrywania zwarć na sieci oraz systemu SCADA (wdrożenie nowych modułów obliczeniowych) w linii systemów sterowania i nadzoru.

W zakresie pomiaru energii elektrycznej Apator wdrożył na rynek nowy licznik OTUS, LEWSystem2 (nowa wersja systemu do generowania kodów dla liczników przedpłatowych typu LEW) oraz pracował nad zastosowaniem nowych technologii komunikacyjnych w licznikach.

Równocześnie trzeci kwartał 2018 r. to dla grupy Apator okres intensywnej pracy nad nową strategią na lata 2019-2023, która w dniu 17 października br. została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Apator SA i podana do publicznej wiadomości. Zgodnie z założeniami nowej strategii, grupa Apator planuje istotny wzrost skali działania (osiągnięcie EBITDA na poziomie 220 mln PLN oraz przychodów ze sprzedaży na poziomie 1,4 mld PLN w 2023 r.), którego motorem będzie rozwój dotychczasowych biznesów oraz rozbudowa portfolio produktowego w kierunku zaawansowanych technologicznie rozwiązań do zarządzania mediami energetycznymi, w tym rozwiązań klasy smart oraz systemów do aktywnego zarządzania sieciami dystrybucji.

Cele finansowe realizowane będą w oparciu o utrzymanie silnej pozycji na rynku krajowym, wzrost udziałów na rynkach strategicznych (Niemcy, Europa Środkowo-Wschodnia) oraz wykorzystanie szans sprzedażowych na pozostałych rynkach europejskich.

*) O których pisano w Raporcie za IH 2018 r.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Apator będzie kładł nacisk na segmenty klientów o dużym potencjale sprzedaży i rentowności oraz rozwijał sprzedaż wysokomarżowych produktów, w tym inteligentnych rozwiązań. Osiągnięcie zakładanych celów finansowych będzie także możliwe dzięki dalszej poprawie efektywności operacyjnej oraz optymalizacji kosztów poprzez wykorzystywanie efektów synergii, do czego solidną przesłanką mogą być zrealizowane do tej pory działania, których efekty widoczne są w dobrych wynikach bieżącego okresu.

5.2. Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych

Zaawansowanie realizacji prognozy po III kwartale 2018 roku kształtuje się następująco:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2018	Realizacja prognozy po III kwartale 2018 r.	Zaawansowanie
Skonsolidowane przychody z działalności kontynuowanej i zaniechanej	850 000 - 880 000	600 680	68,3% - 70,7%
Skonsolidowany zysk netto z działalności kontynuowanej i zaniechanej	65 000 - 70 000	54 319	77,6% - 83,6%

Zarząd Apator SA podtrzymuje opublikowaną prognozę skonsolidowanych wyników finansowych na 2018 rok, przy czym zaznacza że przychody będą się kształtować w okolicy dolnego prognozy widełek.

Do najważniejszych czynników wpływających na wyniki finansowe grupy Apator w okresie trzech pierwszych kwartałów 2018 roku w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego należy realizacja przychodów na poziomie zbliżonym do prognozowanego przy równoczesnej poprawie rentowności wyników na wszystkich poziomach (w tym wzroście marży brutto z 27,7% w okresie I-III kwartału 2017 r. do 31,8% w bieżącym roku, marży zysku netto odpowiednio z 6,7% do 9,1%) osiągniętej m.in. dzięki konsekwentnej optymalizacji kosztów i kontynuacji zmian organizacyjnych w grupie.

5.3. Analiza sprzedaży

W analizowanym okresie przychody grupy Apator (z uwzględnieniem działalności zaniechanej) były niższe o 85 mln zł (12%) w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. Spadek dotyczył segmentów opomiarownia gazu (36% r/r) oraz Wody i Ciepła (10% r/r), podczas gdy obroty w segmencie Energia Elektryczna były o 4% wyższe niż rok wcześniej.

Poniższa tabela przedstawia strukturę sprzedaży grupy Apator według segmentów z podziałem na kraj i eksport (sprzedaż do krajów Unii Europejskiej, w tym Wielkiej Brytanii, i do pozostałych krajów) oraz z uwzględnieniem działalności zaniechanej:

Wyszczególnienie	Wykonanie	Wykonanie	Zmiana r/r	Dynamika
	I-III kwartał 2018 r.	I-III kwartał 2017 r.		
	(tys. zł)	(tys. zł)	(tys. zł)	(%)
Segment Energia Elektryczna	270 615	260 279	10 336	104,0%
<i>kraj</i>	213 563	186 080	27 483	114,8%
<i>eksport</i>	57 052	74 199	- 17 147	76,9%
<i>udział eksportu seg. EE w przychodach z działaln. kontynuowanej</i>	9,7%	11,1%		
Segment Gaz	134 927	210 161	- 75 234	64,2%

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

	<i>kraj</i>	23 195	23 585	- 390	98,3%
	<i>eksport</i>	111 732	186 576	- 74 844	59,9%
<i>udział eksportu seg. Gaz w przychodach z działaln. kontynuowanej</i>		19,0%	27,8%		
Segment Woda i Ciepło		181 171	200 510	- 19 339	90,4%
	<i>kraj</i>	75 584	72 199	3 385	104,7%
	<i>eksport</i>	105 587	128 311	- 22 724	82,3%
<i>udział eksportu seg. W&H w przychodach z działaln. kontynuowanej</i>		18,0%	19,1%		
Przychody z działalności kontynuowanej ogółem		586 713	670 950	- 84 237	87,4%
	<i>kraj</i>	312 342	281 863	30 479	110,8%
	<i>eksport</i>	274 371	389 087	- 114 716	70,5%
<i>udział eksportu działaln. kontynuowanej w przychodach z działaln. kontynuowanej</i>		46,8%	58,0%		
Działalność zaniechana (Apator Mining)*		13 967	15 182	- 1 215	92,0%
Przychody ze sprzedaży ogółem		600 680	686 132	- 85 452	87,5%
	<i>kraj</i>	326 302	296 491	29 810	110,1%
	<i>eksport</i>	274 378	389 641	- 115 262	70,4%
<i>udział eksportu ogółem w przychodach ogółem</i>		45,7%	56,8%		

*) Sprzedaż w ramach działalności zaniechanej obejmuje aparaturę górniczą.

W odniesieniu do struktury produktowej, w trzecim kwartale 2018 r. utrzymywały lub nawet umacniały się tendencje widoczne w pierwszej połowie roku. Dodatnia dynamika sprzedaży segmentu Energia Elektryczna, która wyróżniała go na tle pozostałych już w pierwszym półroczu, jeszcze bardziej wzrosła, w związku z czym umocniła się dominująca rola segmentu w sprzedaży (udział segmentu po III kwartale br. przekroczył 46% ogółu przychodów z działalności kontynuowanej, podczas gdy w analogicznym okresie 2017 r. wynosił niecałe 39%, a po I półroczu 2018 r. 45%). Na drugim miejscu pozostał segment Wody i Ciepła (z nieco wyższym udziałem niż po I półroczu br. wynoszącym obecnie 31%). 23% obrotów z działalności kontynuowanej (31% w 2017 r.) wygenerował segment Gaz.

Zmiany w sprzedaży poszczególnych segmentów ukształtowały się następująco:

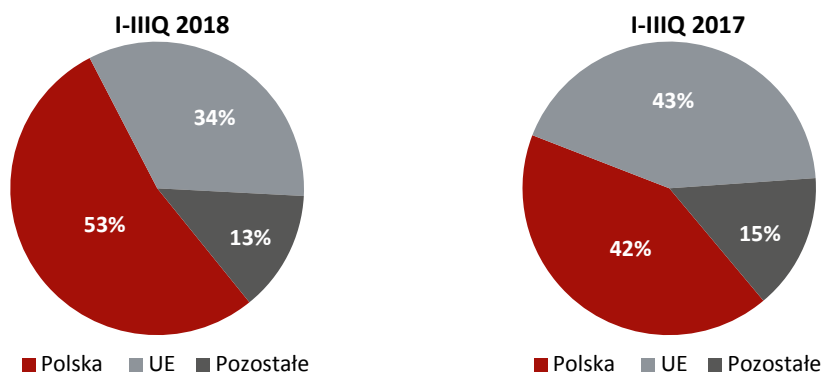
- segment Energia Elektryczna – wzrost (o 4,0% r/r) związany z wyższymi obrotami w Apator Control (dotychczasowa linia aparatury sterowniczej), aparaturze łączeniowej oraz systemach sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech), a także z odbudową sprzedaży w linii ICT (Apator Rector) przy równoczesnej niższej sprzedaży liczników energii elektrycznej (niższy eksport liczników indukcyjnych),
- segment Gaz – spadek (o 35,8% r/r) wynikający z niższego eksportu (o 40,1% r/r, w związku z zakończeniem realizacji dużego kontraktu w Wielkiej Brytanii) i nieznacznie niższej sprzedaży w kraju (spadek o 1,7% r/r),
- segment Woda i Ciepło – spadek (o 9,6% r/r) wynikający z niższych obrotów w eksporcie (o 17,7% r/r) i wyższej o 4,7% r/r sprzedaży krajowej,
- działalność zaniechana (Apator Mining) – spadek o 8,0% r/r (w związku ze stopniowym wygaszaniem działalności produkcyjnej).

Struktura geograficzna sprzedaży

W analizowanym okresie dynamika sprzedaży krajowej grupy Apator była w dalszym ciągu zdecydowanie wyższa niż sprzedaży eksportowej, w efekcie udział eksportu z działalności kontynuowanej w sprzedaży z działalności kontynuowanej ogółem obniżył się z 58% w okresie I-III kwartału 2017 r. do 47% rok później. W porównaniu do roku 2017 niższy udział eksportu w całkowitych obrotach związany jest przede wszystkim z mniejszą sprzedażą segmentu Gaz (w związku z zakończeniem realizacji dużego kontraktu w Wielkiej

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Brytanii), w której eksport tradycyjnie stanowi dominującą pozycję przychodów. Równocześnie stosunkowo mocno obniżyły się przychody eksportowe pozostałych dwóch segmentów: w opomiarowaniu wody i ciepła (w związku ze zdecydowanie niższą sprzedażą do Etiopii, który to rynek generował wysokie obroty w analogicznym okresie 2017 r., oraz niższą sprzedażą m.in. na rynkach francuskim, hiszpańskim i włoskim) oraz w segmencie Energia Elektryczna, co związane jest z niższym eksportem liczników indukcyjnych (brak sprzedaży do Maroka).

Głównym rynkiem zbytu grupy Apator pozostaje Polska, której udział w sprzedaży ogółem był w analizowanym okresie – dzięki wysokiej dynamice sprzedaży (wzrost o 10% r/r) - o 11 p.p. wyższy niż rok wcześniej. Na drugim miejscu wśród partnerów handlowych grupy pozostaje Unia Europejska, z dominującym udziałem rynków brytyjskiego, holenderskiego, niemieckiego i czeskiego.

Korzystnym zjawiskiem widocznym od kilku okresów jest kontynuowanie trendu odbudowywania eksportu na rynki wschodnie (szczególnie na Ukrainę, dokąd sprzedaż wzrosła r/r o 36%, tj. 3,9 mln zł) oraz umacnianie pozycji grupy Apator na stosunkowo nowych dla niej rynkach eksportowych, tj. Turcja, Rumunia, Indonezja czy Gruzja. Dzięki kontynuowaniu bardzo wysokiej dynamiki sprzedaży w tych krajach (wzrosty r/r odpowiednio o: 16%, 35%, 41% i 95%) udział każdego z nich w eksporcie grupy ogółem był w pierwszych trzech kwartałach 2018 r. wyższy niż rok wcześniej, a obroty okresu sięgały od niecałych 3,5 mln zł (1,3% eksportu ogółem) dla Gruzji do blisko 8 mln zł w przypadku Turcji i Rumunii (2,9% eksportu ogółem dla każdego z rynków).

Sezonowość sprzedaży

Do 2016 r. w działalności grupy Apator widoczne było zjawisko sezonowości - najwyższy poziom sprzedaży uzyskiwano w ostatnim kwartale, szczególnie w grudniu, co związane było z wysokim popytem sektora energetycznego na systemy typu SCADA oraz urządzenia telemechaniki. Od 2017 r., z uwagi na zmienione warunki rynkowe i zauważalny zmniejszony popyt sektora energetycznego, zjawisko sezonowości jest mniej odczuwalne, a obroty w ostatnim kwartale porównywalne z obrotami wcześniejszych okresów.

Przychody raportowane w latach	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
2015 r.	180 909	183 599	191 584	212 418
2016 r.	197 777	222 544	207 828	240 673
2017 r.	220 661*	240 002*	225 469*	220 770*
2018 r.	188 183*	207 893*	204 604*	

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Przychody raportowane w latach	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
2015 r.	23,5%	23,9%	24,9%	27,6%
2016 r.	22,8%	25,6%	23,9%	27,7%
2017 r.	24,3%	26,5%	24,9%	24,3%
2018 r.	21,4% - 22,1%**	23,6% - 24,5%**	23,3% - 24,1%**	

*) Przychody ze sprzedaży ogółem uwzględniające przychody z działalności zaniechanej.

***) Udział liczony do prognozy roku.

5.4. Analiza wyników

Grupa Apator w okresie I-III kwartału 2018 roku uzyskała następujące wyniki finansowe:

Wyszczególnienie	I-III kwartał	I-III kwartał	Zmiana	Dynamika
	2018 r.	2017 r.		
Przychody ze sprzedaży	586 713	670 950	- 84 237	87,4%
Koszt własny sprzedaży	400 359	484 935	- 84 576	82,6%
Zysk brutto ze sprzedaży	186 354	186 015	339	100,2%
Koszty sprzedaży	28 797	32 040	- 3 243	89,9%
Koszty ogólnego zarządu	87 806	89 326	- 1 520	98,3%
Zysk ze sprzedaży	69 751	64 649	5 102	107,9%
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	- 2 365	- 3 273	908	72,3%
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności	933	673	260	138,6%
Zysk z działalności operacyjnej	68 319	62 049	6 270	110,1%
EBITDA	99 255	90 955	8 300	109,1%
Wynik na działalności finansowej	503	- 4 533	5 036	-
Zysk przed opodatkowaniem	68 822	57 516	11 306	119,7%
Bieżący podatek dochodowy	- 13 296	-12 598	- 698	105,5%
Odroczony podatek dochodowy	- 2 256	354	- 2 610	-
Zysk netto z działalności kontynuowanej	53 270	45 272	7 998	117,7%
Zysk netto z działalności zaniechanej*	1 049	1 274	- 225	82,3%
Zysk netto	54 319	46 546	7 773	116,7%
Wskaźniki rentowności:				
Marża zysku brutto ze sprzedaży	31,8%	27,7%		
Marża zysku ze sprzedaży	11,9%	9,6%		
Marża EBITDA	16,9%	13,6%		
Marża zysku netto	9,1%	6,7%		

Po trzech kwartałach 2018 r. przychody grupy Apator (z działalności kontynuowanej) wyniosły 586,7 mln zł. Równocześnie (w ujęciu r/r) zdecydowanie poprawia się rentowność na wszystkich poziomach, a marże zysku są zdecydowanie wyższe niż w analogicznym okresie 2017 r. (wzrost marży EBITDA o 3,4 p.p., marży zysku netto o 2,3 p.p.). Poprawa rentowności wynika m.in. z lepszego pokrycia kosztów wydziałowych, postępującej automatyzacji produkcji i optymalizacji kosztowej produktów nowszej generacji (m.in. liczników energii elektrycznej), konsekwentnie utrzymywanej dyscypliny kosztów sprzedaży i kosztów ogólnych oraz z korzystniejszego mixu produktowego (wyższa sprzedaż wysokomarżowych licencji i prac) w linii systemów

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech*). Bardziej zyskowna w ujęciu r/r, pomimo niższych obrotów, była także sprzedaż dwóch pozostałych segmentów (Gaz oraz Woda i Ciepło). W segmencie Gaz oznacza to kontynuację tendencji widocznej już w pierwszej połowie roku, kiedy to odnotowano wzrost marży EBITDA r/r o 5,2 p.p. (z 11,9% w I półroczu 2017 r. do 17,1% w 2018 r.). Po trzech kwartałach 2018 r. marża EBITDA segmentu jest o 3,6 p.p. wyższa niż rok wcześniej głównie dzięki niższym kosztom wytworzenia. Natomiast w segmencie Wody i Ciepła, poprawa marżowości oznacza zatrzymanie niekorzystnej tendencji spadkowej z pierwszej połowy roku. Dzięki temu, po 9 miesiącach br. (odwrotnie niż po I półroczu) marże segmentu są wyższe niż w analogicznym okresie 2017 r., a marża zysku brutto przekroczyła granicę 40% (odpowiednio marża EBITDA wzrosła z niecałych 22% do ponad 23%).

Pomimo niższych obrotów, wszystkie wyniki (począwszy od zysku brutto ze sprzedaży aż po zysk netto) kształtowały się po trzech kwartałach 2018 r. powyżej poziomów ubiegłorocznych i to zarówno w wartościach bezwzględnych (masy zysków), jak i wskaźników efektywności (poziomu marż). O poprawie tej zdecydowały przede wszystkim:

- wyższa rentowność w kluczowym dla grupy segmencie Energia Elektryczna (wzrost marży brutto r/r z 26,5% do 29,9%, marży EBITDA z 10,3% do 14,4%), w tym w liniach: opomiarowaniu energii elektrycznej oraz w systemach sterowania i nadzoru,
- poprawa rentowności segmentu Gaz (wzrost marży brutto r/r z 19,8% do 23,7%, marży EBITDA z 11,4% do 15,0%) głównie w wyniku wyższej marży na eksportowych domowych gazomierzach elektronicznych,
- wzrost tradycyjnie wysokich marż w segmencie opomiarowania wody i ciepła (wzrost marży brutto r/r z 37,6% do 40,6%, marży EBITDA z 21,8% do 23,1%),
- spadek kosztów sprzedaży (10,1% r/r) i kosztów ogólnozakładowych (1,7% r/r) dzięki konsekwentnemu utrzymywaniu dyscypliny kosztowej,
- poprawa wyniku na działalności finansowej głównie z tytułu dodatnich różnic kursowych oraz transakcji walutowych.

Na poziom zysku EBITDA, poza wyżej wymienionymi czynnikami, pozytywnie wpłynął wzrost amortyzacji (o 7% r/r) wynikający z realizowanych systematycznie inwestycji.

Pozostała działalność operacyjna zamknęła się stratą w wysokości 2,4 mln zł (niższą o 0,9 mln zł w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r.) m.in. w wyniku aktualizacji majątku obrotowego w segmentach opomiarowania wody i ciepła oraz Energia Elektryczna.

Wynik na działalności finansowej wyniósł 0,5 mln zł i był zdecydowanie lepszy niż w 2017 r. (strata na poziomie 4,5 mln zł), na co złożyły się: dodatni wynik na transakcjach walutowych (3,8 mln zł ver. 2,8 mln zł w 2017 r.), niższe o ponad 470 tys. zł r/r koszty obsługi zadłużenia i zdecydowana poprawa wyniku na różnicach kursowych (strata na poziomie 0,4 mln zł ver. 2,8 mln zł w 2017 r.).

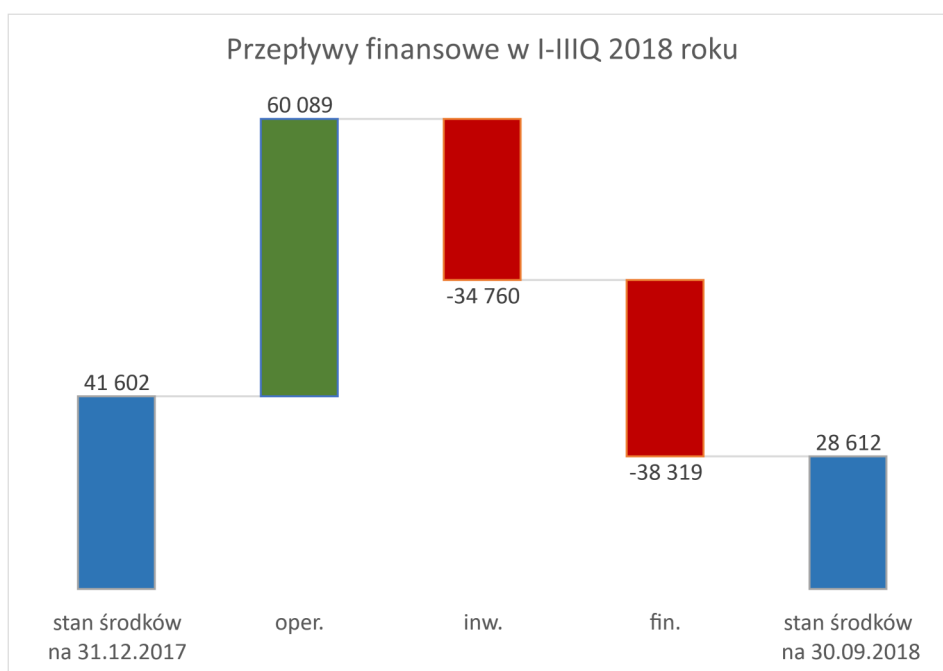
5.5. Analiza sytuacji finansowej

Stan środków pieniężnych grupy Apator na dzień 30 września 2018 r. wynosił 28 612 tys. zł i w stosunku do końca 2017 roku obniżył się (o 12,99 mln zł). Wpływ na stan środków pieniężnych miały następujące czynniki:

**) Wzrost rentowności r/r w linii systemów sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech) związany jest, poza wspomnianą wyżej poprawą mix-u produktowego, także z jednorazowymi korektami (odpisy z tytułu prac rozwojowych, zapasów, prac w toku na skutek dostosowania bazy kosztowej do nowych warunków rynkowych), które obciążały wynik spółki w 2017 r.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- wysoki poziom zysku EBITDA przy równoczesnym wzroście kapitału obrotowego głównie w wyniku znaczącego wzrostu stanu zapasów (związanego m.in. z wydłużeniem cyklu dostaw, zwłaszcza w obszarze elektroniki, oraz wdrożeniem MSSF 15) oraz rozwiązania rezerw (w tym rezerwy na niezakończone umowy, premie pracownicze oraz gwarancje) częściowo skompensowanych przez spadek stanu należności (w związku z niższymi obrotami),
- ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej w wyniku nakładów inwestycyjnych głównie na automatyzację i poprawę organizacji procesów produkcyjnych, wdrożenie nowych wyrobów oraz prace rozwojowe,
- ujemne saldo przepływów finansowych związane przede wszystkim z wypłatą dywidend (25,3 mln zł), spłatą zobowiązań z tyt. leasingów (4,0 mln zł), nabyciem akcji własnych (3,1 mln zł) oraz spłatą kredytów (saldo netto związane z wykorzystaniem kredytów: - 2,8 mln zł).

Przedstawione przepływy pieniężne potwierdzają bezpieczną sytuację finansową grupy, która zapewnia terminową spłatę zobowiązań, pozwala na prowadzenie działalności inwestycyjnej, jak również dzielenie się zyskiem z akcjonariuszami w postaci dywidendy.

Pod względem kapitalizacji Apator jest największym podmiotem w branży elektrotechnika notowanym na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, z udziałem na poziomie 35% całkowitej kapitalizacji branży (za *Elektrosystemy* 09.2018).

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Pozostałe podstawowe wskaźniki	I-III kwartał 2018 r.	I-III kwartał 2017 r.	Formuła
Wskaźnik bieżącej płynności	1,26	1,31	aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe
Wskaźnik płynności szybkiej	0,65	0,79	(aktywa obrotowe - zapasy)/zobowiązania krótkoterminowe
Stopa zwrotu z aktywów ROA	6,02%	7,91%	zysk netto/średnia wartość z aktywów ogółem liczona jako średnia wartość z bilansu otwarcia i zamknięcia
Rentowność kapitału własnego ROE	10,82%	14,58%	zysk netto/średnia wartość kapitału własnego liczona jako średnia wartość z bilansu otwarcia i zamknięcia
Dług netto (tys. zł)	136 830	138 173	kredyty i pożyczki – środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki
Dług netto/LTM EBITDA*	1,24	1,11	(kredyty i pożyczki – środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki)/LTM EBITDA*
Capex (tys. zł)	31 341	40 889	rzeczowe i niematerialne wydatki inwestycyjne
Kapitał obrotowy (tys. zł)	188 049	185 782	(aktywa bieżące – środki pieniężne) – (zobowiązania krótkoterminowe – krótkoterminowe kredyty i pożyczki)

*) LTM EBITDA dla działalności kontynuowanej.

Wysokość kapitału obrotowego netto nieznacznie wzrosła (o 1,2%) w odniesieniu do stanu na koniec września 2017 r., co związane jest przede wszystkim ze wzrostem stanu zapasów.

Wysokość długu netto była praktycznie na poziomie z końca trzeciego kwartału 2017 r. (spadek o niespełna 1% r/r), co wynika z porównywalnych stanów kredytów oraz gotówki.

6. Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w trzech kwartałach 2018 roku

1. W dniu 17 kwietnia 2018 r., w toku prac nad skonsolidowanym raportem rocznym, Zarząd Apator SA podjął decyzję o zawiązaniu rezerw w ciężar wyniku za 2017 r. w łącznej wysokości 12,6 mln zł. Głównymi pozycjami rezerw było zabezpieczenie kary dla Tauron Dystrybucja SA w związku z toczącymi się negocjacjami ugody sądowej oraz koszty napraw gwarancyjnych.
2. Apator SA w kwietniu zawarł umowy z siedmioma oddziałami PGE Dystrybucja SA, których przedmiotem jest dostawa 1-fazowych i 3-fazowych liczników energii elektrycznej o wartości 24,8 mln zł. w 2018 r. Prawo opcji przewidywało dodatkową możliwość zwiększenia zamówienia o kwotę 32,5 mln zł netto z realizacją dostaw w 2019 roku. Do momentu publikacji niniejszego raportu Apator SA otrzymał potwierdzenie skorzystania z niego przez wszystkie siedem oddziałów PGE.
3. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło w dniu 28 maja 2018 roku uchwałę o wypłacie dywidendy z zysku za 2017 rok w wysokości 1,20 zł brutto na akcję. Pozostała (po wypłacie zaliczki w grudniu 2017 r.) część dywidendy w wysokości 0,85 zł brutto na akcję została wypłacona akcjonariuszom w dniu 25 czerwca 2018 roku.
4. 30 maja 2018 r. Zarząd Apator SA podjął uchwałę w sprawie realizacji Programu odkupu akcji własnych w celu ich umorzenia i obniżenia kapitału zakładowego. Na realizację Programu przeznaczona została kwota nie wyższa niż 20 mln zł. Realizacja Programu potrwa maksymalnie do 31 maja 2019 r. Skup akcji realizowany jest za pośrednictwem Erste Securities Polska SA z siedzibą w Warszawie. Od rozpoczęcia

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

skupu akcji do dnia 31 października 2018 r. skupionych zostało 135.600 akcji własnych, dających 135.600 głosów na WZA, stanowiących łącznie 0,4096% kapitału zakładowego i 0,2460% ogólnej liczby głosów na WZA. Liczba akcji skupionych na dzień 14 listopada br. wyniosła 140.000 stanowiąc łącznie 0,4229% kapitału zakładowego i 0,2540% ogólnej liczby głosów na WZA.

5. W dniu 5 czerwca 2018 roku doszło do zawarcia ugody pomiędzy Tauron Dystrybucja SA, a Konsorcjum z udziałem spółki zależnej – Apator Rector sp. z o.o., którego liderem jest Comarch S.A. Zgodnie z zawartą ugodą Tauron Dystrybucja SA obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy na wykonanie i wdrożenie Systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym z kwoty 30,2 mln zł do kwoty 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar umownych. Uzgodniona pomiędzy stronami kary będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace zidentyfikowane przez Tauron, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022. 8 czerwca ugoda została zatwierdzona przez właściwy Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie.
6. 13 czerwca 2018 r. oferta Apator SA została wybrana jako najkorzystniejsza w przetargu na dostawę liczników komunalnych 1 i 3-fazowych ogłoszonym przez innogy Stoen Operator Sp. z o. o.
7. W dniu 18 czerwca 2018 r. Apator SA zawarł umowę z Energa Operator SA, której przedmiotem jest dostawa komunalnych 1-fazowych i 3-fazowych liczników energii elektrycznej o wartości 29,6 mln zł do końca 2018 r. z możliwością wydłużenia terminu do 30 czerwca 2019 r.
8. 22 czerwca 2018 roku oferta Apator Metrix SA o wartości 26,8 mln zł została wybrana jako najkorzystniejsza w sześciu zadaniach będących częścią przetargu na dostawę gazomierzy miechowych dla Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Umowa pomiędzy Apator Metrix SA, a Polską Spółką Gazownictwa sp. z o. o. zawarta została w dniu 16 lipca br. Jej przedmiotem jest dostawa gazomierzy miechowych o wartości 26,8 mln zł. Warunki umowy przewidują prawo opcji polegające na możliwości zwiększenia zamówienia maksymalnie o 40%. W związku z powyższym, potencjalna maksymalna wartość kontraktu wynosi 37,5 mln zł.
9. W dniu 29 czerwca 2018 r. przeprowadzona została konwersja 100.001 akcji imiennych Apator SA na akcje zwykłe na okaziciela. 12 lipca br. akcje powyższe zostały zasymilowane i wprowadzone do obrotu giełdowego.
10. W dniu 9 lipca 2018 r. Apator SA zawarł umowę z innogy Stoen Operator Sp. z o. o., której przedmiotem jest dostawa komunalnych 1-fazowych i 3-fazowych liczników energii elektrycznej o wartości 20,9 mln zł netto w terminie do 30 marca 2020 roku.
11. 30 sierpnia 2018 r. pomiędzy ING Bank Śląski SA, a następującymi spółkami grupy Apator: Apator SA, Apator Powogaz SA, Apator Metrix SA, FAP Pafal SA, Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Rector Sp. z o.o., Apator Telemetry Sp. z o.o. zawarty został aneks do Umowy Wieloproduktowej z 22 czerwca 2016 r., na mocy którego okres kredytowania wydłużony został o kolejne 2 lata, a odnawialny limit kredytu parasolowego przyznanego grupie zwiększono do 140 mln zł (z obowiązujących wcześniej 120 mln zł)*.
12. W dniu 3 września 2018 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Apator Rector sp. z o.o. podjęło uchwałę, na mocy której kapitał zakładowy Spółki podwyższony został z kwoty 1 mln zł do 2 mln zł poprzez utworzenie 1 tys. nowych udziałów o wartości nominalnej 1 tys. zł każdy. Nowo utworzone udziały objęte zostały przez Apator SA za wkład pieniężny w kwocie 30 mln zł, a nadwyżka wartości wkładu na pokrycie udziałów nad ich wartością nominalną (29 mln zł) przekazana została na kapitał zapasowy Spółki. Uzyskane w drodze powyższej transakcji środki Apator Rector przeznaczył na spłatę pożyczki (w kwocie 30 mln zł) udzielonej mu przez Apator SA w listopadzie 2017 r.

**) Odpowiednio wcześniej, tj. na mocy podpisanego 20 czerwca 2018 r. aneksu do Umowy Wieloproduktowej, 2-letni okres obowiązywania umowy został przedłużony o trzy miesiące, do dnia 22 września 2018 r.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

W analizowanym okresie nie wystąpiły inne czynniki i zdarzenia, w tym o nietypowym charakterze, które miałyby istotny wpływ na wyniki grupy Apator.

7. Wykaz istotniejszych zdarzeń, które wystąpiły po 30 września 2018 roku

1. W dniu 17 października 2018 r. Rada Nadzorcza Apator SA zatwierdziła Strategię Grupy Apator na lata 2019-2023.
2. W dniu 31 października 2018 r. Apator SA zawarł z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A. aneks do Umowy o udzielanie gwarancji kontraktowych w ramach limitu odnawialnego z dnia 19 listopada 2009 roku. Na mocy aneksu ustanowiono nowy limit na gwarancje kontraktowe dla Spółki w kwocie 20 mln zł.
3. W dniu 15 listopada 2018 r. Zarząd Apator SA podjął decyzję, a następnie Rada Nadzorcza Apator SA wyraziła zgodę na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2018 rok w wysokości 0,40 zł brutto na jedną akcję.

8. Sytuacja w branży i wskazanie czynników, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki w perspektywie co najmniej kwartału

Wśród czynników, które w największym stopniu będą determinować rozwój grupy Apator w perspektywie 2018 roku, należy wymienić:

- sytuację makroekonomiczną,
- symptomy pogarszającej się sytuacji w budownictwie,
- rosnące zamówienia tzw. zielonej energetyki w Polsce (o ok. 40%),
- wzrost cen energii dla przedsiębiorstw w Polsce,
- kształtowanie się kursów walut USD (koszty zakupu materiałów elektronicznych), EUR i GBP (przychody ze sprzedaży eksportowej) oraz efekty realizowanej polityki zabezpieczenia kursów walut,
- zmiany technologiczne i trendy w branży,
- zmiany legislacyjne i wymogi regulacyjne,
- sytuację na rynku pracy, dostęp do wykwalifikowanej kadry (zwłaszcza z obszaru R&D) oraz pracowników produkcyjnych,
- postępującą automatyzację i robotyzację procesów produkcji ukierunkowanych na zwiększenie mocy produkcyjnych i zwiększanie efektywności operacyjnej spółek produkcyjnych grupy Apator,
- stały przegląd portfela produktowego i jego optymalizację pod kątem obniżki TKW – redesign to cost.

Segment Energia Elektryczna

Grupa Apator znaczącą część swoich przychodów generuje w sektorze produktów i usług skierowanych do przedsiębiorstw działających w branży energetycznej, wśród których są: Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych (zakłady energetyczne), hurtownie elektroenergetyczne, przedsiębiorstwa elektromontażowe i elektroinstalacyjne. Mniej liczną grupę klientów stanowią zakłady przemysłowe.

Udział segmentu Energia Elektryczna w przychodach ogółem wyniósł w omawianym okresie ok. 45% (z czego ponad 79% przychodów wygenerowano w kraju).

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Do głównych czynników wpływających na działalność segmentu Energia Elektryczna w Polsce należą:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa,
Według danych GUS produkcja sprzedana liczników energii w I-III kw. 2018 r. była o 9% niższa niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w tym okresie wzrosła o 1,5% (przyrost niższy niż w I półroczu br.), zaś liczba oddawanych do użytku budynków i mieszkań wzrosła o 5% r/r; pomimo ożywienia branża budowlana boryka się z takimi utrudnieniami, jak niedobór wykwalifikowanych pracowników, rosnące koszty materiałów i opóźnienia w płatnościach,
- preferencje w zakresie inwestycji publicznych – nacisk na rozwój i modernizację infrastruktury sieci elektroenergetycznych,
- wyraźny trend wzrostowy zamówień w sferze „zielonej energetyki” i energooszczędnego oświetlenia,
- trend związany z podnoszeniem efektywności energetycznej (konieczność prowadzenia przez dużych odbiorców energii audytów energetycznych i lepszego zarządzania zużyciem mediów, co przekłada się na inwestycje w automatyzację i systemy zarządzania energią) oraz elastycznością zużycia energii i elastycznością sieci (wymuszający na OSD inwestycje w modernizację oraz rozbudowę infrastruktury sieci oraz inteligentne rozwiązania pomiarowe),
- stałe wymiany legalizacyjne elektronicznych liczników komunalnych (w związku z upływem okresu legalizacji),
- nierównowaga na rynku dostaw - wydłużanie się terminów dostaw kluczowych komponentów, głównie od producentów chińskich (nawet do kilkudziesięciu tygodni), które stawia europejskich producentów elektroniki w pozycji mniej korzystnej w porównaniu do producentów azjatyckich, mających zapewnione krótsze terminy dostaw. Zjawisko jest szczególnie uciążliwe dla przedsiębiorstw dostarczających wyroby elektroniczne w trybie zamówień publicznych (np. liczniki energii). Ta asymetria może mieć kluczowe znaczenie w kolejnych przetargach na rynku europejskim,
- wpływ nowych regulacji dotyczących Rynku Mocy na wdrażanie smart meteringu – odbiorcy przemysłowi i komercyjni zostali zobligowani ustawą do monitorowania zużycia ee w trybie zdalnym (odczyty godzinowe, transmisja danych w trybie dobowym), co w konsekwencji oznacza konieczność instalowania liczników energii elektrycznej z dodatkowymi funkcjonalnościami, które ma w ofercie Apator,
- zbliżające się aukcje dotyczące uczestnictwa w Rynku Mocy i wprowadzenie opłaty mocowej przeznaczonej na modernizację i budowę nowych zawodowych elektrowni oraz usług zarządzania popytem DSM/DSR powodujące znaczące ożywienie na rynku wytwarzania i przesyłu energii (aspekty środowiskowe związane z dyrektywą BAT). Ożywienie to sprzyja inwestycjom w automatyzację wytwarzania i przesyłu energii, stwarzając dobre perspektywy sprzedaży aktywnych systemów zarządzania majątkiem sieciowym (EAM) w kolejnych okresach oraz zwiększa popyt na zautomatyzowaną aparaturę łączeniową Sn,
- wzrastające ceny energii elektrycznej w Polsce,
- znaczący wzrost aktywności firm związanych z budową przyszłej infrastruktury motoryzacji elektrycznej, budową źródeł OZE, a w szczególności instalacji fotowoltaicznych, jak i dużych farm wiatrowych, rozwojem platform dla przemysłu 4.0, obszarem efektywności energetycznej oraz rozwojem platform dla autonomicznych klastrów energetycznych.

Kluczowym rynkiem zagranicznym dla segmentu Energia Elektryczna jest rynek niemiecki, gdzie wymiana liczników elektronicznych na inteligentne przebiega w ustalonym przez regulatora tempie. Trend związany z rozwojem inteligentnych sieci energetycznych w najbliższym czasie pojawi się także na najszybciej rozwijających się rynkach wschodnich (Litwa, Łotwa, Ukraina). Dla klienta litewskiego, w ramach programu pilotażowego, Apator dostarczył liczniki z modułami pracującymi w technologii NB IoT wraz z systemem

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

gromadzącym dane przesyłane z urządzeń. Rozwiązanie Apatora umożliwia odczytywanie danych z liczników energii elektrycznej, ale także z gazomierzy. Apator stał się jednym z liderów projektu, który będzie kontynuowany.

Sprzedaż eksportowa w linii aparatury łączeniowej jest stabilna, trwają równocześnie prace nad rozszerzeniem rynku o Skandynawię.

Segment Woda i Ciepło

Rynek opomiarowania wody i ciepła w Polsce charakteryzuje się dużym rozproszeniem po stronie popytu. Grupa Apator dostarcza swoje produkty do szerokiej grupy klientów, wśród których są wodociągi, przedsiębiorstwa energii cieplnej, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, a także podmioty z sektora budownictwa i przemysłu. Udział segmentu Woda i Ciepło w sprzedaży ogółem wyniósł w okresie I-III kwartału 2018 r. 30,2% (z czego sprzedaż eksportowa stanowiła ok. 58%).

Do głównych czynników wpływających na działalność segmentu Woda i Ciepło należą:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa, Według danych GUS w segmencie wodomierzy w okresie I-III 2018 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej o ok. 5% r/r. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby przyłączy do sieci ciepłowniczej w Polsce, który prawdopodobnie przedłuży się na kolejne lata. W ostatnich latach rynek stabilnie się rozwija (wzrost średnio ok. 4-5% r/r), co jest związane z rozwojem budownictwa, a w przypadku ciepłomierzy także z likwidacją niskich emisji, skutkującą wzrostem liczby przyłączy do sieci ciepłowniczych (przy czym znaczenie tego czynnika w Polsce systematycznie wzrasta),
- konkurencja zarówno ze strony firm lokalnych, jak i dostawców zagranicznych,
- spadek popytu na podzielniki kosztów związany z nasyceniem tego segmentu rynku, rekompensowany przez wzrost zapotrzebowania na ciepłomierze elektroniczne,
- wzrastający popyt na coraz dokładniejsze metody pomiaru, jakimi są wodomierze ultradźwiękowe oraz planowane wymiany wodomierzy mechanicznych na ultradźwiękowe w krajach Bliskiego Wschodu (Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Jordania),
- wzrost popularności technologii smart zarówno w odniesieniu do wodomierzy, jak i ciepłomierzy,
- programy pomocowe z UE i Banku Światowego dla krajów afrykańskich przeznaczone na poszerzenie dostępu do wody pitnej.

Segment Gaz

Klientami spółek grupy Apator w segmencie Gaz są odbiorcy instytucjonalni oraz spółki gazownicze. Segment ten stanowił w okresie I-III kwartału 2018 r. 22,5% sprzedaży ogółem (z czego aż 83% sprzedaży wygenerowano za granicą).

Sytuację linii opomiarowania gazu charakteryzuje przede wszystkim:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa,
- Według danych GUS w okresie I-III kw. 2018 r. odnotowano 5% wzrost produkcji sprzedanej gazomierzy. W skali UE prognozowany jest w kolejnych latach nieznaczny, ale stały trend spadku zapotrzebowania na gaz ziemny sieciowy przesyłany rurociągami z kierunku wschodniego oraz znaczny wzrost zapotrzebowania na gaz ziemny w Azji (Chiny, Korea, Japonia). W Europie gaz ziemny z kierunku wschodniego będzie stopniowo zastępowany LNG sprowadzanym za pomocą transportu morskiego i magazynowanym w terminalach gazowych i w coraz większym stopniu wykorzystanym następnie także jako gaz sieciowy. W Europie Zachodniej (np. Francja) w najbliższych

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

latach będzie wzrastał udział biogazu w gazie sieciowym, a także wodoru pozyskiwanego ze źródeł odnawialnych, które stopniowo będą zastępowały tradycyjny gaz ziemny w związku z dekarbonizacją i celami „klimatycznymi”, UE i gaz pozyskiwany z kierunku wschodniego oraz z nowych złóż (LNG). W konsekwencji tych zmian przewiduje się stabilizację zużycia gazu sieciowego w Europie przy jednoczesnym nieznacznym spadku cen (nowe złoża w Katarze i Tobago oraz przyrost importu z USA),

- wzrost zapotrzebowania (a w konsekwencji sprzedaży) na rynkach Europy Zachodniej na gazomierze z dodatkowymi funkcjonalnościami (zdalny odczyt, funkcje odcinania przepływu gazu, korekcja temperatury i ciśnienia) oraz wzrost zapytań o gazomierze statyczne w technologii ultradźwiękowej i masowo-termicznej. Do Holandii, pierwszego rynku w Europie, na którym regulator wymusił zastosowanie gazomierzy inteligentnych zamiast tradycyjnych, dołączyły Francja, Wielka Brytania i Włochy, czyli największe rynki gazomierzy w Europie, ale także mniejsze, jak Luksemburg i Belgia,
- aukcje elektroniczne i konsolidowanie zamówień przez różnych OSD w ramach jednego przetargu,
- konieczność zdobywania dodatkowych certyfikatów potwierdzających bezpieczeństwo przekazywania danych oraz interoperacyjność gazomierzy,
- znaczący spadek cen gazomierzy, szczególnie na rynkach włoskim, brytyjskim i holenderskim; zarówno w odniesieniu do gazomierzy tradycyjnych, jak i inteligentnych.

9. Czynniki ryzyka i zagrożeń

Zarządzanie ryzykiem w grupie Apator ma na celu zapewnienie, że wszystkie istotne czynniki ryzyka są na bieżąco identyfikowane, analizowane i kontrolowane. Kolejność, w jakiej poniżej zostały przedstawione główne ryzyka, nie odzwierciedla prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Poniższe zestawienie zawiera najistotniejsze ryzyka związane z działalnością biznesową grupy Apator.

▪ Ryzyko zmian gospodarczych i politycznych

Znaczący wpływ na działalność i wielkość sprzedaży grupy Apator ma sytuacja gospodarcza i polityczna w kraju oraz na rynkach zagranicznych. Na rynku krajowym, ze względu na znaczny udział w przychodach sektora energetycznego, szczególnie istotny wpływ ma polityka energetyczna, inwestycje infrastrukturalne w energetyce oraz duża koncentracja klientów tego sektora.

W celu zmniejszenia wpływu koncentracji klientów, grupa prowadzi ekspansję na rynkach zagranicznych oraz poszukuje dla wybranych produktów i usług szans sprzedażowych poza energetyką (w przemyśle). Obecnie grupa koncentruje się na umacnianiu pozycji rynkowej w obszarze EMEA, w którym odnotowuje się istotne wzrosty sprzedaży.

▪ Ryzyko regulacyjne i zmian legislacyjnych

Z uwagi na regulowany charakter rynku energetycznego, znaczący wpływ na sprzedaż grupy Apator mają zmiany legislacyjne.

Energy Flexibility „Pakiet zimowy UE” – pakiet dokumentów (opublikowany przez KE pod koniec listopada 2016 r.) nakreślających nowe oczekiwania Komisji Europejskiej w zakresie realizacji unijnych celów klimatyczno-energetycznych na 2030 r. w czterech głównych obszarach: bezpieczeństwo dostaw, wewnętrzny rynek energii, efektywność energetyczna oraz transformacja energetyczna. Pakiet wprowadza m.in. szersze

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

pojęcie elastyczności energetycznej, czyli zdolności elastycznego ograniczenia i zwiększenia popytu, a także zdolności do elastycznego zmniejszenia produkcji energii. W konsekwencji wprowadzanych zmian spodziewane jest przyspieszenie w zakresie wdrożenia technologii Smart Grid i Smart Metering w Europie.

Nowelizacja Ustawy Prawo o miarach wprowadza możliwość dokonywania ponownej legalizacji jednorodnej partii przyrządów pomiarowych metodą statystyczną. Metoda ta polega na losowym pobraniu z każdej jednorodnej partii przyrządów pomiarowych próbki tych przyrządów i sprawdzeniu każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego z pobranej próbki. Obecnie legalizacja ponowna przyrządu pomiarowego może być wykonana wyłącznie poprzez sprawdzenie każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego. Ustawa obowiązuje w pierwszej kolejności dla liczników gazu, następnie dla liczników energii elektrycznej i może w przyszłości wpłynąć na zmniejszenie liczby ogłaszanych przetargów przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Z drugiej strony, regulacja sprzyja producentom wysokiej jakości przyrządów pomiarowych (takim jak grupa Apator), które utrzymują stabilne warunki pomiaru w długim horyzoncie czasu.

Rozporządzenie UE 2016/679 (RODO) poprzez zakwalifikowanie danych pomiarowych o zużyciu energii do danych osobowych wprowadziło nowe rodzaje odpowiedzialności w zakresie przetwarzania, wykorzystywania i przechowywania tych danych. Spowodowało to zmianę oczekiwań w stosunku do poziomu zabezpieczeń danych zbieranych i przesyłanych przez urządzenia i systemy, znacznie wykraczającą poza standardowe zapewnienie szyfrowanej komunikacji. Pod względem poziomu bezpieczeństwa produkty grupy Apator spełniają nowe wymogi techniczno-rynkowe.

▪ Ryzyko dostępności pracowników

Działalność grupy Apator zależy od kompetencji i wiedzy pracowników, szczególnie w działach R&D, oraz od dostępności pracowników produkcyjnych. W celu minimalizacji ryzyka wynikającego z ograniczeń rynku pracy, grupa Apator realizuje działania w celu pozyskania i utrzymania kadry, w tym związane z budowaniem marki pracodawcy, tworzeniem programów retencyjnych, rozwojem kompetencji oraz z poprawą organizacji i efektywności pracy. Niezależnie jednak od podejmowanych działań, biorąc pod uwagę tendencje do umacniania się rynku pracownika, trzeba liczyć się z także koniecznością dalszej, postępującej automatyzacji produkcji.

▪ Ryzyko dostaw komponentów elektronicznych

Rozregulowanie światowego rynku dostaw komponentów elektronicznych spotęgowane intensywnym wzrostem zapotrzebowanie na metale ziem rzadkich, negatywnym oddziaływaniem polityki ceł i taryf importowych Stanów Zjednoczonych oraz zaostrzenia regulacji unijnych w zakresie ochrony środowiska wpływają na wydłużenia czasu dostaw i poziom cen niektórych komponentów elektronicznych. Prawdopodobieństwo zakłóceń w dostawach tych komponentów jest co prawda wysokie i może spowodować chwilowe utrudnienia działalności operacyjnej, ale z uwagi na stosowaną politykę zakupową, dywersyfikację dostaw i technologii, materializacja ryzyka nie powinna istotnie wpłynąć na jakość i terminowość dostaw produktów.

▪ Spadkowy trend cen liczników gazu i energii elektrycznej

W wyniku komodytyzacji rozwiązań i technologii, bardzo konkurencyjnego rynku oraz dużej siły zakupowej operatorów systemów dystrybucyjnych (centralizacja zakupów, uzupełnienie przetargów systemem aukcyjnym, alokacja kontraktów 1-2 letnich u jednego dostawcy) na rynku liczników energii elektrycznej i gazu utrzymuje się od dłuższego czasu spadkowy trend w zakresie cen. Na rynku opomiarowania gazu spadek rentowności można zauważyć niemalże we wszystkich krajach, przy czym najbardziej widoczny jest on

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

dotychczas we Włoszech i Portugalii. Grupa Apator w celu dostosowania się do panujących warunków rynkowych konsekwentnie pracuje nad systematyczną optymalizacją swojej oferty produktowej.

▪ **Ryzyko rozwoju technologii pomiaru elektronicznego i dopasowania oferty produktowej**

Szybkość zmian technologicznych, wymogi legislacyjne odnośnie efektywności energetycznej, zmiana oczekiwań klienta dotyczących ograniczania obsługi urządzeń pomiarowych oraz niskich cen wpływają na zmiany technologii pomiaru elektronicznego i skracanie cyklu życia produktu. Tendencje rynkowe wskazują na rosnące zainteresowanie statycznymi technologiami opomiarowania opartymi wyłącznie o układy elektroniczne (vs. mechaniczny) dla gazu i wody. Obserwowana jest też tendencja do automatyzacji, zdalnego sterowania siecią oraz zdalnego rozliczania energii. Brak wystarczająco szybkiego i równocześnie prawidłowo ukierunkowanego rozwoju know-how w tym zakresie w grupie, może spowodować powstanie trudnej do wypełnienia luki technologicznej.

▪ **Ryzyko komercjalizacji projektów rozwojowych**

Sytuacja na najbardziej rozwiniętych rynkach UE w zakresie opomiarowania gazu, tj. UK czy Włochy, uległa drastycznej zmianie. Przejęcia i koncentracja po stronie dostawców przyrządów pomiarowych, organizacja dużych przetargów na wieloletnie dostawy, a w efekcie nawiązanie dużych kontraktów w Belgii, we Włoszech i w Holandii spowodowało spadek poziomu cen. Wobec powyższego istnieje ryzyko niepełnej komercjalizacji prac rozwojowych.

▪ **Ryzyko utraty wartości ekonomicznej nakładów na projekty rozwojowe**

W grupie Apator ponoszone są istotne nakłady na projekty rozwojowe mające na celu rozszerzanie portfela produktowego poprzez projektowanie nowych produktów, rozwiązań IT i technologii skierowanych do rozwijających się rynków mediów użytkowych w kraju i za granicą. Decyzje o inwestycjach w nowe projekty podejmowane są na podstawie analizy trendów rynkowych i sporządzanych biznes planów. Ponoszone nakłady ujmują się jako wartości niematerialne w oparciu o cenę ich nabycia/koszt wytworzenia pomniejszone o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Istnieje ryzyko związane z ewentualną koniecznością dokonania odpisów utraty wartości w przypadku zmniejszenia się skali popytu lub wzrostu konkurencji na rynkach, na których operują spółki grupy.

▪ **Ryzyko kar umownych oraz napraw gwarancyjnych**

Ryzyko jest pochodną m.in. szybkości wprowadzania zmian technologicznych i produktowych na rynku (tj. liczniki smart, wodomierze ultradźwiękowe, technologie komunikacyjne) oraz wad jakościowych komponentów. Dotyczy głównie realizacji istotnych, długoterminowych umów z klientami, szczególnie w ramach przetargów zagranicznych. Wiąże się z niedotrzymaniem standardów jakościowych produktów oraz terminów dostaw, które w konsekwencji mogą doprowadzić do nałożenia wysokich kar umownych*, utraty dobrego wizerunku lub nawet utraty klientów. Dodatkowym czynnikiem potęgującym tego rodzaju ryzyko jest wzrastająca złożoność logistyki zaopatrzenia, w tym wydłużające się terminy dostaw komponentów elektronicznych, ograniczające możliwości ich pełnej kontroli i weryfikacji.

**) O zawiązanych w 2017 r. rezerwach na kary umowne oraz naprawy gwarancyjne związanych z wykrytymi wadami jakościowymi w wybranych gazomierzach grupa informowała w Rocznym sprawozdaniu zarządu za 2017 r. Sprawa reklamacji dot. gazomierzy dostarczonych na rynek holenderski została ostatecznie zamknięta podpisaniem przez Apator Metrix w lipcu br. ugody określającej ostateczną kwotę do zapłaty. Ponieważ uzgodniona kwota nie przekracza wartości utworzonych na ten cel rezerw, nie wpłynęła na pogorszenie bieżącego wyniku spółki.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

▪ Ryzyko utraty wartości przejętych aktywów

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i przynajmniej raz w roku poddawana jest testowi na utratę wartości. Wartość firmy jednostek zależnych na dzień 30.09.2018 r. w sprawozdaniu skonsolidowanym wynosi 120,1 mln zł, w tym:

- Apator Rector - 43,1 mln zł,
- Apator Elkomtech – 34,4 mln zł,
- Apator Powogaz – 17,9 mln zł,
- Apator Miitors – 18,6 mln zł,
- GWI – 3,4 mln zł,
- pozostałe spółki – 2,7 mln zł.

Ryzyko związane jest z ewentualnym zmniejszeniem potencjału do generowania gotówki przez jednostki zależne/jednostki generujące gotówkę (CGU) w przedziale czasu określonym perspektywą biznes planu.

▪ Ryzyka związane ze spółką Apator Rector i jej wpływem na wyniki grupy Apator

Na mocy podpisanych porozumień spółka Apator Rector finalizuje realizację dwóch dużych kontraktów informatycznych dla Energa Operator i Tauron Dystrybucja rozpoczętych odpowiednio w 2010 i 2012 roku.

W projekcie TD, na podstawie podpisanej w dniu 5 czerwca br. ugody (zatwierdzonej następnie w dniu 8 czerwca przez właściwy sąd) kontrahent obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy z 30,2 mln zł do 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar. Ustalono równocześnie, że kary zostaną uregulowane przez Apator Rector i będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace o łącznej wartości ok. 24 mln zł, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022. We wrześniu br. (zgodnie z planowanym terminem) zakończona została realizacja pierwszego z czterech projektów (na które wewnętrznie podzielono całość prac w kontrakcie TD) - Wdrożenie ZMS, a dokumentacja podwykonawcza została odebrana przez Klienta. Prace w ramach pozostałych projektów realizowane są zgodnie z harmonogramem i nie zidentyfikowano tutaj żadnych istotnych ryzyk. Przewidywany termin zakończenia projektu to pierwszy kwartał 2019 r.

Prace w projekcie EOP, których zakończenie planowane było na trzeci kwartał 2018 r., uległy niestety nieznacznym opóźnieniom, w związku z którymi ich zakończenie nastąpi w czwartym kwartale br. (najprawdopodobniej jeszcze w listopadzie). Aktualnie odbierane są ostatnie produkty umowne, których przekazywanie następuje bez zwłoki po stronie Apator Rector. Równocześnie w całości uregulowana została już kwota należnych Klientowi kar umownych.

Chociaż obecnie sytuacja w obu opóźnionych kontraktach jest na bieżąco monitorowana i kontrolowana, ich realizacja odbiła się jednak zdecydowanie na wynikach spółki w latach ubiegłych i skutkowało utrzymującym się wysokim poziomem zadłużenia oraz niskim poziomem płynności, o czym informowano m.in. w raporcie okresowym za IH 2018 r. We wrześniu br., w związku z podwyższeniem kapitału zapasowego spółki, objęciem jej nowo wyemitowanych udziałów przez Apator SA i przeznaczeniem uzyskanych dzięki temu środków na spłatę pożyczki (w kwocie 30 mln zł) udzielonej spółce przez Apator SA w listopadzie 2017 r., poziom zadłużenia Apator Rector uległ istotnemu obniżeniu (z 47,9 mln zł na koniec czerwca 2018 r. do 16,9 mln zł na dzień 30.09.2018 r.).

Równocześnie również dzięki odblokowaniu płatności od TD (zgodnie z warunkami zawartej ugody) oraz pozyskaniu nowych zleceń, problemy z płynnością spółki zostały oddalone, a uzyskiwane wpływy pozwalają na regulowanie bieżących zobowiązań. Aktualnie Apator Rector realizuje już nowe umowy, bierze udział

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

w kolejnych przetargach, pozyskując nowe zlecenia, których horyzont realizacji wykracza poza 2018 r.

▪ Ryzyka walutowe

Ryzyko walutowe występuje ze względu na istotną wartość sprzedaży eksportowej, jak również import materiałów i komponentów. Ryzyko związane jest z niestabilnością rynku finansowego i dużą zmiennością kursów walut, a także z różnicami kursowymi. Zmiana kursów walutowych może trwale wpłynąć na konkurencyjność i rynkową wartość firmy (zmiana kursów walutowych może decydować o istotnym wzroście kosztów lub spadku planowanych dochodów z handlowych operacji zagranicznych).

W okresie I-III kwartału 2018 roku odnotowano korzystną tendencję w zakresie kształtowania się kursu PLN/USD, która wpływała na ponoszone koszty surowców i materiałów. Średni kurs PLN/USD w w pierwszych 9 miesiącach 2018 roku wyniósł 3,56; podczas gdy średni kurs PLN/USD w analogicznym okresie roku poprzedniego wynosił 3,84.

W zakresie kształtowania się waluty EUR w stosunku do PLN w okresie I-III kwartału 2018 roku tendencja osłabiania się euro działała niekorzystnie na sytuację grupy Apator powodując spadek wpływów z eksportu w PLN. Kurs euro w pierwszych 9 miesiącach 2018 r. ukształtował się na poziomie 4,25 i był niższy niż kurs średni w analogicznym okresie 2017 wynoszący 4,27.

W celu minimalizacji ryzyka walutowego, grupa Apator prowadzi skuteczną politykę zabezpieczeń w zakresie kursu EUR i USD. Na dzień 30 września 2018 roku:

- stan kontraktów terminowych zabezpieczających walutę EUR wynosił 44.725 tys. EUR z terminami realizacji w latach 2018 – 2020 po średnim kursie 4,44 zł,
- stan transakcji zabezpieczających walutę USD wynosił 5.050 tys. USD z terminami realizacji w latach 2018-2019 roku po średnim kursie 3,53 zł.

▪ Ryzyko związane z płynnością finansową

Ryzyko zarządzane jest poprzez bieżącą i okresową analizę splotu należności, jak i terminowe regulowanie zobowiązań, utrzymanie odpowiednich poziomów kowenantów określonych w umowach kredytowych.

Grupa Apator posiada prawidłową płynność finansową. W 2016 roku wdrożyła kredyt wieloproduktowy (parasolowy), który pozwala na elastyczne zarządzanie płynnością poszczególnych spółek grupy. W dniu 30 sierpnia 2018 r. umowę wieloproduktową aneksowano przedłużając okres kredytowania o kolejne 2 lata oraz zwiększając odnawialny limit kredytu parasolowego przyznanego grupie z obowiązujących wcześniej 120 mln zł do 140 mln zł.

▪ Ryzyko podatkowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają zmianom oraz zmienia się ich interpretacja przez organy skarbowe. Skutkiem tego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonych regulacji bądź precedensów prawnych lub zmienia się podejście organów skarbowych do transakcji podatkowych. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania istotnych kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Dostarczanie zaawansowanych technologicznie wyrobów dla najbardziej wymagających klientów w Polsce i za granicą RP, jest aktualnie istotnym czynnikiem rozwoju biznesu w grupie, przynoszącym stabilne zyski, niemniej z uwagi na osiągniętą skalę i tempo rozwoju, a także na fakt, że złożoność przedmiotu realizacji umów na dostawy produktów wymaga niejednokrotnie udziału w międzynarodowych konsorcjach, automatycznie zwiększa związane z prowadzeniem działalności międzynarodowej ryzyko finansowe. Jednym z elementów tych ryzyk są ryzyka podatkowe związane z przepływem towarów pomiędzy firmami współpracującymi w ramach realizacji umów i pochodzącymi z różnych krajów i towarzyszącymi tym transakcjom interpretacjami podatkowymi.

Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe. Grupa Apator stoi na stanowisku, że utworzono odpowiednie rezerwy w odniesieniu do prawdopodobnych i możliwych do kwantyfikacji ryzyk zobowiązań.

▪ Ryzyko niższego poziomu wykorzystania aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazywane jest aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które głównie dotyczy:

- ulgi strefowej wynikającej z prowadzenia działalności w Pomorskiej Strefie Ekonomicznej przez podmiot dominujący,
- tarczy podatkowej istniejącej w spółkach grupy Apator.

Poziom tego aktywa jest ustalany na podstawie wieloletnich planów finansowych i odzwierciedla kwotę przewidzianą w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego. Aktywo podlega okresowej analizie możliwości jego wykorzystania.

Na dzień 30 września 2018 r. wysokość aktywa grupy Apator wynosi 37,1 mln zł i ma potwierdzenie w planach biznesowych. Istnieje jednak ryzyko niepełnego wykorzystania aktywa, w przypadku braku pełnej realizacji założonych celów lub braku możliwości odliczenia straty podatkowej od dochodów w kolejnych latach.

10. Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje

10.1. Kredyty

Na dzień 30 września 2018 roku stan istotnych umów kredytowych zaciągniętych w poprzednich okresach jest następujący:

- 1) umowa wieloproduktowa z ING Bank Śląski z siedzibą w Katowicach, w ramach której spółki grupy Apator mają przyznany odnawialny limit kredytowy do kwoty 140 mln zł*, przeznaczony na bieżące finansowanie działalności oraz limity na gwarancje i akredytywy. Do umowy przystąpiły następujące spółki: Apator SA, Apator Telemetria Sp. z o.o., Apator Powogaz SA, FAP Pafal SA, Apator Metrix SA, Apator Rector Sp. z o.o., Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Mining Sp. z o.o.

Pierwotny dwuletni okres obowiązywania umowy został wydłużony (na mocy podpisanego w sierpniu br. aneksu) o kolejne dwa lata, tj. do 21 września 2020 r. Oprocentowanie limitu oparte jest o stawkę WIBOR 1M powiększoną o marżę banku. W ramach umowy obowiązują następujące zabezpieczenia:

- zastawy rejestrowe na zapasach Spółek o łącznej wartości 75,6 mln zł,
- zastawy rejestrowe na środkach trwałych Spółek o łącznej wartości 32,7 mln zł,
- zastawy rejestrowe na rachunkach bankowych Spółek prowadzonych przez ING Bank Śląski SA,

*) Zgodnie z aneksem z 30 sierpnia 2018 r.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- hipoteka na nieruchomościach Spółek do łącznej wartości wg wyceny Banku 8,9 mln zł,
- cesja praw z polisy ubezpieczeniowej powyższych zabezpieczeń,
- weksle „in blanco” wraz z deklaracjami wekslowymi wystawione przez kredytobiorców.

Zobowiązania wynikające z przyznanego limitu obciążają Spółki solidarnie, maksymalnie do kwoty 140 mln zł. Na dzień 30 września 2018 r. stan zadłużenia grupy Apator z tytułu zawartej umowy wieloproduktowej wynosił 102,2 mln zł.

- 2) w dniu 28 września spółka Apator SA przed terminem wynikającym z Umowy spłaciła ostatnią ratę kredytu długoterminowego otrzymanego w dniu 19 marca 2014 r. z Banku Handlowego S.A. w Warszawie, przeznaczonego na sfinansowanie nabycia 100% akcji Apator Elkomtech SA. Pierwotny termin spłaty ostatniej raty kredytu przypadał na ostatni dzień grudnia 2018 roku. Po całkowitej spłacie kredytu Apator SA uzyskała potwierdzenie i zgodę Banku na zwolnienie ustanowionych w umowie kredytowej zabezpieczeń na majątku, a stosowne wnioski o ich wykreślenie złożone zostały we właściwych sądach: wieczystoksięgowym i rejestrowym.
- 3) spółka Apator Metrix SA posiada kredyt długoterminowy (inwestycyjny) na zakup udziałów GWi zaciągnięty w Banku Millenium S.A. Wysokość kredytu (na mocy aneksu z dnia 11 października 2017 r. podpisanego w związku z decyzją o przyspieszeniu płatności za udziały) wynosiła 22,4 mln zł. Kredyt udzielony jest na okres do 31.12.2022 r. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększonej o marżę banku. Spłatę kredytu zabezpiecza hipoteka kaucyjna do kwoty 23,3 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Tczewie oraz przewłaszczenie środków trwałych o łącznej wartości min. 2,4 mln zł. Na dzień 30 września 2018 r. stan udzielonego kredytu wynosi 17,5 mln zł.
- 4) spółka Apator Powogaz SA posiada kredyt inwestycyjny przeznaczony na refinansowanie akwizycji spółki Apator Miitors ApS zaciągnięty w ING Banku Śląskim w kwocie 24 mln zł. Kredyt został udzielony do dnia 30.11.2022 r. i spłacany jest w miesięcznych ratach, począwszy od 31.12.2015 r. Oprocentowanie kredytu ustalone jest według zmiennej stopy procentowej równej WIBOR 1M powiększonej o marżę Banku, której wysokość uzależniona jest od wskaźnika dług netto/EBITDA oraz prowizję. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka w kwocie 33 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Poznaniu wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej oraz pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach spółki prowadzonych przez bank ING, a także oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 96 mln zł. Na dzień 30 września 2018 r. stan udzielonego kredytu wynosi 14,6 mln zł.

Stan kredytów i pożyczek grupy Apator:

Wyszczególnienie	na dzień	
	30.09.2018 r.	31.12.2017 r.
Kredyty i pożyczki długoterminowe	26 601	32 310
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	138 881	135 653
Kredyty i pożyczki ogółem	165 482	167 963

10.2. Pożyczki

Stan udzielonych i otrzymanych pożyczek spółek grupy Apator na dzień 30.09.2018 r. przedstawia się następująco:

- 1) Spółka Apator Powogaz SA posiada należność z tytułu skonsolidowanej pożyczki w wysokości 1.052,25 tys. EUR i z terminem wymagalności do 31.12.2020 r., która zastąpiła w grudniu 2017 r. trzy wcześniejsze pożyczki udzielone podmiotowi zależnemu spółce Apator Miitors ApS. Stopa oprocentowania pożyczki oparta jest na Euribor 12M powiększonej o marżę 1,21%.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Na dzień 30.09.2018 r. wysokość pozostałej do spłacenia pożyczki (wraz z odsetkami) wynosiła 1 060,5 tys. EUR (tj. 4,5 mln zł wg średniego kursu NBP z dnia 28 września 2018 r. równego 1 EUR = 4,2714 zł). Odsetki regulowane są na koniec każdego roku kalendarzowego.

- 2) 26 stycznia 2018 r., Apator SA udzielił spółce Apator Rector Sp. z o. o. pożyczki w kwocie 3 mln zł, zwiększonej aneksem z dnia 16 kwietnia 2018 r. do poziomu 6 mln zł, z okresem wymagalności do 28 lutego 2019 r. Stopa oprocentowania pożyczki oparta jest na Wibor 1M powiększonej o marżę 3,76%. Na dzień 30.09.2018 r. wysokość pozostałej do spłacenia pożyczki powiększonej o należne odsetki wynosiła 7,3 mln zł*.

10.3. Poręczenia i gwarancje

Stan udzielonych poręczeń kredytów, pożyczek i gwarancji na dzień 30 września 2018 r. jest następujący:

- 1) Spółka zależna Apator Powogaz SA:
 - poręczenie kredytu zaciągniętego w ING Bank Śląski SA dla spółki zależnej Apator Telemetry sp. z o.o. do kwoty 3,5 mln zł na okres do 30.11.2022 roku.
- 2) Spółka zależna Apator Metrix SA:
 - gwarancja dla spółki zależnej George Wilson Industries Ltd (GWi) do maksymalnej kwoty 6,7 mln GBP, tj. 32,2 mln zł (wg średniego kursu NBP z dnia 28 września 2018 r. równego 1 GBP = 4,8055 PLN) na okres do 31.08.2021 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy GWi a National Grid Gas Plc w ramach napraw, remontów i dostaw gazomierzy oraz regulatorów,
 - gwarancja dla Apator GmbH do maksymalnej kwoty 2,0 mln EUR, tj. 8,5 mln zł (wg średniego kursu NBP z dnia 28 września 2018 r. równego 1 EUR = 4,2714 PLN), na okres 3 lat tj. do 31.12.2019 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy Apator GmbH a THUGA Aktiengesellschaft w ramach dostaw gazomierzy. Prowizja z tytułu udzielenia gwarancji wynosi 0,8% w stosunku rocznym.

Na dzień 30 września 2018 r. grupa kapitałowa Apator posiadała także aktywne gwarancje wystawione przez ubezpieczycieli i banki**.

11. Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej

Prowadzone postępowania (w tym dwa lub więcej postępowań) dotyczące zobowiązań lub wierzytelności spółki Apator SA toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące emitenta nie należą do istotnych.

*) We wrześniu br. spółka Apator Rector spłaciła w całości pożyczkę w wysokości 30 mln zł udzieloną jej przez Apator SA w dniu 27 listopada 2017 r. przeznaczając na ten cel środki uzyskane na drodze emisji 1 tys. nowych udziałów i podwyższenia kapitału zapasowego.

**) Od 31 października 2018 r., zgodnie z aneksem do Umowy o udzielanie gwarancji kontraktowych zawartej z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A., Apator SA obowiązuje nowy limit na gwarancje kontraktowe wynoszący 20 mln zł.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

W dniu 8 czerwca 2018 r. zatwierdzeniem ugody przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie zakończyło się postępowanie pojednawcze z wniosku Tauron Dystrybucja SA z dnia 30 października 2017 r. przeciwko Konsorcjum z udziałem Apator Rector Sp. z o.o. o zawezwanie do próby ugodowej związanej ze zwłoką w realizacji umowy na wykonanie i wdrożenie Systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym w Tauron Dystrybucja SA*. Zgodnie z treścią zatwierdzonej ugody Tauron obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy z 30,2 mln zł do 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar umownych. Dodatkowo ustalono, że kary zostaną uregulowane przez Apator Rector sp. z o.o. i będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace zidentyfikowane przez TD o łącznej wartości ok. 24 mln zł, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022.

12. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

Pomiędzy spółkami wchodzącymi w skład grupy Apator realizowana jest współpraca w obszarach biznesowych, w zakresie funkcji wsparcia (IT, finanse) oraz w zakresie działalności finansowej. W ramach tej współpracy w w okresie I-III kwartału 2018 roku, podobnie jak w okresach wcześniejszych, ani spółka Apator SA ani żadna inna jednostka od niej zależna nie zawierały transakcji z podmiotami powiązаныmi, które byłyby zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

W zakresie działalności finansowej pomiędzy spółkami grupy Apator przekazywane są dywidendy. W tym zakresie w okresie 9 miesięcy 2018 roku Apator SA otrzymał od spółek zależnych dywidendy w łącznej wysokości 46.887 tys. zł (34.361 tys. zł w analogicznym okresie 2017 r.).

**) Informacja o toczącym się postępowaniu zamieszczona została w Skonsolidowanym raporcie kwartalnym grupy Apator za pierwszy kwartał 2018 roku.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

13. Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator

13.1. Kapitał zakładowy

W wyniku konwersji 100 001 akcji imiennych na akcje zwykłe na okaziciela, przeprowadzonej w dniu 29 czerwca 2018 roku*, uległa obniżeniu ogólna liczba głosów z 55 418 034 do 55 118 031. Kapitał zakładowy na dzień 30 września 2018 r. wynosił 3.310.702,80 zł, składał się z 33.107.028 akcji o wartości nominalnej 0,10 zł każda i dzielił się na akcje imienne oraz akcje na okaziciela, których struktura wygląda następująco:

Akcje i głosy	Liczba akcji	Struktura akcji (%)	Liczba głosów	Struktura głosów (%)
Akcje imienne	7 337 001	22,2%	29 348 004	53,2%
Akcje na okaziciela	25 770 027	77,8%	25 770 027	46,8%
Ogółem akcje	33 107 028	100,00%	55 118 031	100,00%

Każda akcja na okaziciela daje prawo do jednego głosu, natomiast akcje imienne są akcjami uprzywilejowanymi w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do czterech głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

13.2. Skład organów zarządczych i nadzorujących podmiotu dominującego

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej Apator SA w okresie I-III kwartału 2018 r. kształtował się następująco:

- Janusz Niedźwiecki - Przewodniczący RN,
- Mariusz Lewicki - Z-ca Przewodniczącego RN,
- Janusz Marzygliński - Członek RN,
- Danuta Guzowska - Członek RN,
- Kazimierz Piotrowski - Członek RN,
- Marcin Murawski - niezależny Członek RN.

Skład osobowy nie zmienił się na dzień publikacji niniejszego sprawozdania.

Obecna pięcioletnia kadencja Rady Nadzorczej upływa w dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w 2020 roku.

Zarząd

Od 1 stycznia 2018 r. Zarząd działał w następującym dwuosobowym składzie:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu,
- Piotr Nowak – Członek Zarządu.

Od momentu tragicznej śmierci Piotra Nowaka w dniu 3 stycznia 2018 r. Zarząd Apator SA działa w składzie jednoosobowym:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu.

Obecna kadencja Zarządu kończy się w dniu odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w 2019 roku.

**) Konwersja akcji przeprowadzona została na wniosek akcjonariuszy zgodnie z § 8 pkt 1 Statutu spółki Apator SA. Powyższe akcje zostały zasymilowane i wprowadzone do obrotu giełdowego w dniu 12 lipca br.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Prokurenci

Na dzień publikacji raportu funkcję prokurentów pełnią:

- Małgorzata Mazurek – Dyrektor ds. Finansowych,
- Jolanta Dombrowska – Dyrektor Biura Zarządzania i Relacji Inwestorskich,
- Krzysztof Malec – Dyrektor ds. Operacyjnych,
- Artur Bratkowski – Dyrektor ds. Aparatury i Systemów Pomiarowych.

Reprezentacja

W Apator SA obowiązuje reprezentacja dwuosobowa, zgodnie z którą „do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Spółki i składania podpisów upoważnieni są dwaj Członkowie Zarządu działający łącznie, Członek Zarządu działający łącznie z Prokurentem lub dwóch Prokurentów działających łącznie”.

13.3. Stan posiadania i zmiany w strukturze znaczących akcjonariuszy

Wskazanie akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów:

Wyszczególnienie	Stan na 30 sierpień 2018 r.				Stan na 15 listopad 2018 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Apator Mining	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,53%	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,53%	-	-
Mariusz Lewicki	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	-	-
Tadeusz Sosgórnik	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,85%	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,85%	-	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	-	-
Zbigniew Jaworski	1 371 000	3 653 544	4,14%	6,63%	1 371 000	3 653 544	4,14%	6,63%	-	-
Janusz Marzygliński	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	-	-
Kazimierz Piotrowski z małżonką	833 955	2 858 277	2,52%	5,19%	833 955	2 858 277	2,52%	5,19%	-	-
Podsumowanie	12 328 909	28 494 127	37,23%	51,70%	12 328 909	28 494 127	37,23%	51,70%	-	-

13.4. Stan posiadania i zmiany w strukturze własności akcji osób zarządzających i nadzorujących

Wyszczególnienie	Stan na 30 sierpień 2018 r.				Stan na 15 listopad 2018 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	Głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Mariusz Lewicki	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	-	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	-	-
Janusz Marzygliński	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	-	-
Kazimierz Piotrowski	597 147	2 147 853	1,80%	3,90%	597 147	2 147 853	1,80%	3,90%	-	-
Janusz Niedźwiecki	302 810	947 117	0,92%	1,72%	302 810	947 117	0,92%	1,72%	-	-
Podsumowanie	5 523 408	16 597 467	16,68%	30,12%	5 523 408	16 597 467	16,68%	30,12%	-	-

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

14. Dywidenda

14.1. Wypłata dywidendy z zysku za rok 2017

W dniu 28 maja 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zdecydowało o wypłacie dywidendy z zysku za 2017 rok w łącznej wysokości 39 728 433,60 zł, czyli 1,20 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty dywidendy uprawnione były wszystkie akcje, tj. 33.107.028 sztuk.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za 2017 r. w łącznej wysokości 11.587.459,80 zł, czyli 0,35 zł brutto na jedną akcję, została wypłacona w dniu 22 grudnia 2017 roku akcjonariuszom, którzy posiadali akcje w dniu 15 grudnia 2017 roku.

Pozostała część dywidendy w łącznej wysokości 28.140.973,80 zł, czyli 0,85 zł brutto na akcję, została wypłacona w dniu 25 czerwca 2018 roku. Prawo do tej części dywidendy uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator SA w dniu 11 czerwca 2018 roku.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok 2017	Liczba akcji*	Zaliczka na poczet dywidendy na 1 akcję	Zaliczka na poczet dywidendy
Akcje imienne	7 438 201	0,35 zł	2 603 370,35 zł
Akcje na okaziciela	25 668 827	0,35 zł	8 984 089,45 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,35 zł	11 587 459,80 zł

Pozostała część dywidendy z zysku za rok 2017	Liczba akcji*	Pozostała część dywidendy na 1 akcję	Pozostała część dywidendy
Akcje imienne	7 437 002	0,85 zł	6 321 451,70 zł
Akcje na okaziciela	25 670 026	0,85 zł	21 819 522,10 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,85 zł	28 140 973,80 zł

**) Zmiana pomiędzy liczbą akcji imiennych i na okaziciela wynika z przeprowadzonej konwersji 1.199 akcji imiennych na okaziciela w dniu 26 stycznia 2018 r.*

14.2. Deklaracja wypłaty zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok

W dniu 15 listopada br. Zarząd Apator SA podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2018 rok w wysokości 0,40 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty zaliczki uprawnionych jest 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C z wyłączeniem akcji własnych nabytych przez Spółkę (wg. stanu na dzień ustalenia prawa do zaliczki na poczet dywidendy) w celu umorzenia w ramach programu odkupu akcji uchwalonego przez WZA w dniu 22 maja 2018 roku. Prawo do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy z zysku za rok obrotowy 2018 uzyskują akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator SA w dniu 14 grudnia 2018 roku, natomiast wypłata nastąpi w dniu 21 grudnia 2018 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

15. Podsumowanie

Zarząd Apator SA stwierdza, że wskazane w skonsolidowanym raporcie okresowym czynniki i zdarzenia wyczerpują wszystkie istotne informacje dotyczące istotnych dokonań i niepowodzeń, a także informacje istotne dla oceny sytuacji grupy Apator, w tym sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz oceny możliwości realizacji zobowiązań przez spółkę.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16. Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA

16.1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe/ Fixed assets	369 395	344 602
Wartości niematerialne/ Intangible assets	9 925	10 703
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	77 750	79 001
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	921	921
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	263 767	233 994
- w jednostkach powiązanych/ in related entities	263 731	233 731
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	36	263
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	17 032	19 983
Aktywa obrotowe/ Current assets	106 710	117 616
Zapasy/ Inventories	41 939	29 373
Należności handlowe/ Trade receivables	50 488	51 172
- od jednostek powiązanych/ from related entities	8 000	6 831
- od pozostałych jednostek/ from other entities	42 488	44 341
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Receivables due to corporate income tax	-	164
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	376	1 472
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	212	160
- od pozostałych jednostek/ from other entities	212	160
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	1 091	793
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	1 091	793
Udzielone pożyczki krótkoterminowe/ Short-term borrowings granted	7 314	30 064
- jednostkom powiązanym/ to related entities	7 314	30 064
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	3 770	3 426
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	1 520	992
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	476 105	462 218

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Kapitał własny/ Equity	359 034	325 870
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	359 034	325 870
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	293 001	282 836
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	(565)	(565)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	518	(1 107)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	62 769	41 395
- <i>niepodzielony wynik z lat ubiegłych/ undistributed result from previous years</i>		-
- <i>wynik bieżącego okresu/ result of current period</i>	62 769	52 982
- <i>odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)</i>	-	(11 587)
Zobowiązania/ Liabilities	117 071	136 348
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term and liabilities and provisions	5 289	5 182
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	664	557
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	664	557
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	4 625	4 625
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	111 782	131 166
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	66 103	81 311
- <i>od jednostek powiązanych/ from related entities</i>		
- <i>od pozostałych jednostek/ from other entities</i>	66 103	81 311
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	28 545	27 047
- <i>wobec jednostek powiązanych/ towards related entities</i>	1 288	864
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	27 257	26 183
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Corporate income tax liabilities	755	-
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	3 968	4 666
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	4 194	9 383
- <i>wobec jednostek powiązanych/ towards related entities</i>		122
- <i>wobec pozostałych jednostek/ towards other entities</i>	4 194	9 261
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	5 934	7 649
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	2 283	1 110
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	476 105	462 218

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Należności warunkowe/ Contingent receivables	200	-
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	200	-
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	14 395	32 546
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	-	21 842
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanym/ due to guarantees and surieties granted to related entities	-	21 842
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	14 395	10 704
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guarantees and surieties granted	14 395	10 704
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	109 916	103 338
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	3 065	3 396
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	40 000	40 000
Zabezpieczenie na majątku/ Pledge on assets	66 851	59 942
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	124 511	135 884

W związku z zaciągniętymi zobowiązaniami z tytułu kredytów i gwarancji spółka posiada ustanowione następujące zabezpieczenia:

- Kredyt na zakup akcji Apator Elkomtech S.A.:
 - ✓ zastaw rejestrowy na 14.005 akcjach Apator Elkomtech S.A., do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 98,4 mln zł,
 - ✓ hipoteka do kwoty 40 mln zł na nieruchomościach Apator S.A. położonych w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Ostaszewie wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia (uwzględniona w powyższej tabeli),
 - ✓ zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o.,
 - ✓ zastaw rejestrowy na rzeczowych aktywach trwałych Apator S.A. do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 15,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli) wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia.

W dniu 28 września 2018 r. dokonano całkowitej spłaty powyższego kredytu, w związku z czym 25 października 2018 r. złożono stosowne wnioski o zwolnienie wyżej wymienionych zabezpieczeń, tj. o wykreślenie hipoteki i zastawów rejestrowych.

- Umowa wieloproduktowa z ING Bank Śląski S.A.
 - ✓ zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 24,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli),
 - ✓ zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 26,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli),
 - ✓ cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk,

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- ✓ zastaw rejestrowy na wierzytelnościach Apator S.A. przysługujących mu względem ING Bank Śląski,
- ✓ weksel „in blanco” wraz z deklaracją wekslową.

Ponadto, Apator S.A. złożył 5 szt. weksli in blanco tytułem zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej (TU Euler Hermes S.A.).

16.3. Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Działalność kontynuowana/ Continued operation				
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	69 446	61 954	193 596	186 451
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	67 652	60 376	188 261	181 989
- jednostkom powiązanych/ to related entities	7 243	8 213	26 662	23 714
- pozostałym jednostkom/ to other entities	60 409	52 163	161 599	158 275
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	1 794	1 578	5 335	4 462
- jednostkom powiązanych/ to related entities	176	259	605	348
- pozostałym jednostkom/ to other entities	1 618	1 319	4 730	4 114
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	(50 699)	(44 322)	(135 570)	(131 193)
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(49 249)	(43 002)	(131 609)	(127 744)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(5 878)	(6 440)	(17 024)	(15 998)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(43 371)	(36 562)	(114 585)	(111 746)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(1 450)	(1 320)	(3 961)	(3 449)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(170)	(244)	(587)	(328)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(1 280)	(1 076)	(3 374)	(3 121)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży/ Gross profit (loss) on sales	18 747	17 632	58 026	55 258
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(2 554)	(2 718)	(7 612)	(8 075)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(8 873)	(8 647)	(27 493)	(29 693)
Zysk (strata) ze sprzedaży/ Profit (loss) on sales	7 320	6 267	22 921	17 490
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym/ Other operating revenues (costs), including:	(997)	(222)	(1 866)	(462)
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	71	27	257	162
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku trwałego/ Result on revaluation of non financial fixed assets	12	-	(97)	-
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(272)	(119)	(481)	(537)
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	(808)	(130)	(1 545)	(87)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	6 323	6 045	21 055	17 028

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	6 452	2 013	45 753	35 314
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	6 180	2 368	46 887	36 363
- od jednostek powiązanych/ from related entities	6 180	2 368	46 887	36 363
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	87	(360)	247	(1 294)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	(2)	-	(4)	(2)
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	27	422	(48)	357
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	274	(275)	(954)	32
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	(1)	5	(5)	(1)
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(113)	(147)	(370)	(141)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem/ Profit (loss) before tax	12 775	8 058	66 808	52 342
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(420)	(109)	(1 469)	(987)
Odroczonego podatku dochodowego/ Deferred income tax	(944)	(1 036)	(2 570)	(2 234)
Zysk (strata) netto/ Net profit (loss)	11 411	6 913	62 769	49 121
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	181	(342)	1 625	(1 756)
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego/ Items that can be reclassified in the future:				
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	181	(342)	1 625	(1 756)
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	11 592	6 571	64 394	47 365

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2018	01.07.2017	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	6 323	6 045	21 055	17 028
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	3 634	3 486	10 913	10 167
EBITDA	9 957	9 531	31 968	27 195

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym jednostki dominującej Apator SA

	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2018/ Balance as at 01.01.2018	3 311	282 836	(565)	(1 107)	41 395	325 870
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Changes in equity since 01.01.2018 till 30.09.2018						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Net profit since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	-	-	-	62 769	62 769
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	13 254	-	-	(13 254)	-
Przeniesienie z kapitału rezerwowego/ Transfer from reserved capital	-	(20 000)	-	-	-	(20 000)
Utworzenie kapitału rezerwowego/ Establishment of reserved capital	-	20 000	-	-	-	20 000
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:						
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	1 625	-	1 625
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2018 do 30.09.2018/ Comprehensive income since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	13 254	-	1 625	49 515	64 394

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(39 728)	(39 728)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	11 587	11 587
Zakup akcji własnych/ Purchase of own shares	-	(3 089)	-	-	-	(3 089)
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2018 do 30.09.2018/ Total transactions with shareholders since 01.01.2018 till 30.09.2018	-	(3 089)	-	-	(28 141)	(31 230)
Saldo na dzień 30.09.2018/ Balance as at 30.09.2018	3 311	293 001	(565)	518	62 769	359 034

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	3 311	241 545	(740)	520	66 122	310 758
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Changes in equity since 01.01.2017 till 30.09.2017						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Net profit since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	-	-	-	49 121	49 121
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	41 291	-	-	(41 291)	-
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:						
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(1 756)	-	(1 756)
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2017 do 30.09.2017/ Comprehensive income since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	41 291	-	(1 756)	7 830	47 365
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(36 418)	(36 418)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	11 587	11 587
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2017 do 30.09.2017/ Total transactions with shareholders since 01.01.2017 till 30.09.2017	-	-	-	-	(24 831)	(24 831)
Saldo na dzień 30.09.2017/ Balance as at 30.09.2017	3 311	282 836	(740)	(1 236)	49 121	333 292

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.5. Rachunek przepływów pieniężnych jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow on operating activity		
Zysk przed opodatkowaniem (działalność kontynuowana)/ Profit before tax (continued operation)	66 808	52 342
Korekty:/ Adjustments	(35 187)	(24 917)
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	1 829	2 000
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	9 084	8 167
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty rzeczowych aktywów trwałych/ Write downs due to depreciation of property, plant and equipment	96	-
(Zysk) strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ (Profit) loss on sales of tangible fixed assets and intangibles	(285)	(172)
(Zyski) straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ (Profits) losses from the change of fair value of derivatives	(96)	(219)
Koszty odsetek/ Cost of interest	1 259	1 356
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(1 397)	-
Przychody z tytułu dywidend/ Dividends received	(46 887)	(36 363)
Inne korekty/ Other adjustments	1 210	314
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	31 621	27 425
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(12 566)	(1 084)
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	1 798	5 087
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	62	799
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	(542)	1 515
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(528)	(545)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	19 845	33 197
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(550)	(1 615)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash on operating activity	19 295	31 582
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow on investing activity		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(1 431)	(1 440)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(8 701)	(10 741)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	276	181
Inwestycje w jednostki zależne/ Investments in subsidiaries	(30 000)	-
Pożyczki udzielone/ Borrowings granted	(6 000)	-
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych/ Inflows from repayment of borrowings granted	30 000	-
Otrzymane odsetki/ Interest received	147	37
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	46 887	34 361
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(1 528)	(1 331)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash on investing activity	29 650	21 067
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow on financing activity		
Nabycie akcji własnych/ Purchase of own shares	(3 089)	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	5 700	-
Spląty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(20 912)	(24 335)
Odsetki/ Interest	(1 213)	(1 324)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(28 139)	(24 836)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(755)	(543)
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(193)	(106)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash on financing activity	(48 601)	(51 144)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	344	1 505
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	3 426	1 359
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	3 770	2 864

16.6. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / Deferred income tax assets and Income tax provision

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	21 964	(2 481)	(373)	19 110
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	1 046	-	-	1 046
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	139	(66)	-	73
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	192	25	-	217
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	284	(9)	-	275
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance premiums unpaid	1 410	(431)	-	979

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwale i wartości niematerialne/ Write downs of property, plant and equipment and intangibles	-	18	-	18
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	301	99	-	400
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	155	2	-	157
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	389	(11)	(373)	5
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	2	(1)	-	1
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	268	-	-	268
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 497	(1 998)	-	15 499
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	281	(109)	-	172
- z tytułu podstawowej działalności operacyjnej/ due to essential operating activity	136	(98)	-	38
- z tytułu pozostałej działalności operacyjnej/ due to other operating activity	10	-	-	10
- z tytułu działalności finansowej/ due to financial activity	-	2	-	2
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	1 981	89	8	2 078
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	200	7	8	215
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	-	(1)	-	(1)
Amortyzacja księgową inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	1 507	(161)	-	1 346
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	-	238
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	36	244	-	280
- z tytułu działalności finansowej/ due to financial activity	42	(15)	-	27
Razem/ Total	X	(2 570)	(381)	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	19 983	X	X	17 032

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Efektywna stopa podatkowa / Effective tax rate

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	30.09.2018	30.09.2017
Zysk brutto/ Profit (loss) before tax	66 808	52 342
Zastosowana stawka podatkowa/ Tax rate	19,00%	19,00%
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki/ Income tax calculated according to binding tax rate	12 694	9 945
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	(9 103)	(7 091)
- w tym od dywidendy od jednostek powiązanych/ including dividend from related entities	(8 909)	(6 909)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	445	373
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	3	(6)
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	4 039	3 221
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	6,05%	6,15%

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	-	96	96
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	1 522		1 522
Zapasy/ Inventories	1 581	519	2 100
Należności/ Receivables	924	(84)	840
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sales	1 966	-	1 966
Razem/ Total	5 993	531	6 524

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	REZERWY, ZOBOWIĄZANIA / PROVISIONS, LIABILITIES			POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS		RAZEM/ TOTAL
	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuariusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARANCJE/ Warranties	INNE/ Others	
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period	5 503	5 068	1 703	1 013	97	13 384
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period	-	5 017	-	130	1 043	6 190
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot/ Provisions reversed during the period	-	(1 129)	-	-	-	(1 129)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period	-	(5 163)	(440)	-	-	(5 603)
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:	5 503	3 793	1 263	1 143	1 140	12 842
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions	4 625	-	-	-	-	4 625
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions	878	3 793	1 263	1 143	1 140	8 217

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		